

Jaardocument 2015
Stichting Medisch Centrum Haaglanden
en Bronovo-Nebo

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	3
2.	Verslag raad van toezicht	5
	2.1 Samenstelling	5
	2.2 Taken en werkwijze	6
	2.3 Commissies	6
	2.4 Vergaderingen	7
	2.5 Bespreekpunten	7
	2.6 Overleg met het stafbestuur	8
	2.7 Overleg met de ondernemingsraad	8
	2.8 Overleg met de cliëntenraad	8
	2.9 Overleg met de afdeling Klacht en Gezondheidsrecht	9
	2.10 Evaluatie raad van toezicht	9
	2.11 Governance	9
3.	Strategie en beleid	10
	3.1 Missie, strategie en kernwaarden	10
	3.2 Strategievorming	10
	3.3 Topzorg dichtbij	10
	3.4 Profiel ziekenhuislocaties	11
	3.5 Speerpunten	11
	3.6 Werkgebied en samenwerking	11
	3.7 Integratie MCH-Bronovo	12
	3.8 Risicomanagement	13
4.	Bedrijfsvoering	14
	4.1 Besturingsmodel	14
	4.2 Managementinformatie	16
	4.3 Het Huis Nebo	16
	4.4 Personeel	17
	4.5 Bestuur en medezeggenschap	17
	4.6 Raad van bestuur	18
	4.7 Medezeggenschapsstructuur	21
	4.8 Gedragscodes	22
5.	Kwaliteit, veiligheid, opleiding en onderzoek	24
	5.1 Kwaliteit en veiligheid	24
	5.2 Opleiding en onderzoek	24
6.	Financieel beleid	26
	6.1 Ontwikkelingen 2015	26
	6.2 Jaarverantwoording	27
	6.3 Resultatenrekening	27
	6.4 Balans	28
	6.5 Financiële instrumenten	29
	6.6 Administratieve organisatie en interne controle	30
	6.7 Het Huis Nebo	31
	6.8 Risico's	31
7.	Jaarrekening	32

1. Voorwoord

Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo (hierna: MCH-Bronovo) is een topklinisch ziekenhuis in de Haagse regio met drie locaties én een verpleeghuis. Wij organiseren de zorg vanuit het perspectief van de patiënt en zijn omgeving en investeren in samenwerkingsinitiatieven met de eerste lijn. Wij onderscheiden ons door kwaliteit en een innovatieve aanpak. Naast continue aandacht voor verbetering in de zorg stond 2015 ook in het teken van de ontwikkeling van de nieuwe organisatie. Deze ontstond op 1 januari 2015 door de juridische fusie tussen de Stichting Medisch Centrum Haaglanden (hierna: MCH) en de Stichting Bronovo-Nebo (hierna: Bronovo-Nebo).

Betere zorg

De fusie tussen de ziekenhuizen maakt concentratie en spreiding van specialistische zorg mogelijk. Dat leidt tot betere patiëntenzorg en biedt nieuwe kansen voor innovatie, onderzoek en opleiding.

De zorg voor oncologische patiënten kreeg in 2015 verder vorm. Na de overeenkomst met het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) voor het Universitair Kanker Centrum Leiden | Den Haag begon in 2015 de bouw van een nieuw radiotherapiecentrum bij Antoniushove in Leidschendam. Hier kunnen we in de toekomst nagenoeg het complete palet aan oncologische behandelingen bieden in nauwe samenwerking met partner LUMC. Inmiddels vinden veel patiënten uit de regio met borst- of darmkanker de weg naar onze Leidschendamse locatie.

In 2015 openden we ook de Focuskliniek Orthopedie. Snelle toegangstijden, een compact en overzichtelijk behandelproces en patiëntvriendelijkheid kenmerken deze kliniek waarin we al onze orthopedische kennis en ervaring bundelen. De focuskliniek heeft Bronovo als onderkomen en combineert de excellente service van een kliniek met de zekerheid van een ziekenhuis.

Eind 2015 vond de periodieke beoordeling van MCH-Bronovo plaats voor het lidmaatschap van de Stichting Topklinische Ziekenhuizen (STZ). Het resultaat: een zeer positieve beoordeling. Niet alleen voldoen wij ruim aan de gestelde normen, ook is er waardering voor het feit dat de fusie op een gedegen en strategische wijze vorm krijgt en getuigt van langetermijnvisie.

In samenwerking met het LUMC, het HagaZiekenhuis, de Universiteit van Leiden en de gemeente Den Haag werden plannen ontwikkeld voor de LUMC-Campus Den Haag. De partners willen samen resultaten boeken op het gebied van innovatie in zorg en opleiding, medisch onderwijs en patiëntgebonden onderzoek in de Haagse regio. Het is de bedoeling dat inwoners van de Haagse regio en huisartsen hier profijt van ondervinden.

Om de komende jaren de juiste zorg te kunnen blijven bieden en nog beter tegemoet te komen aan de wensen van patiënten, blijft MCH-Bronovo investeren in nieuwbouw en renovatie. Bij Bronovo krijgen onder andere de Spoedeisende Hulp (SEH) en ambulances nieuw onderdak en bij Westeinde is de verbouwing van de SEH gestart. Antoniushove opende een nieuwe vleugel met een ontvangsthal en twee nieuwe verpleegafdelingen.

Achter de schermen

Ook achter de schermen is hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de zorg.

Veel medewerkers leverden een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuwe strategie voor het ziekenhuis. Ook patiënten, huisartsen en verzekeraars droegen hun steentje bij. Rode draad is de ambitie om een ziekenhuis met 'liefde en lef' te zijn. Dit geven we vorm door de zorg écht anders te organiseren, vanuit het perspectief van de patiënt die met aandacht geholpen wil worden.

Een grote stap vooruit in de ontwikkeling van de nieuwe organisatie was de introductie van een nieuw ziekenhuisinformatiesysteem: HIX. Met dit nieuwe systeem zijn patiëntgegevens op dezelfde wijze beschikbaar op alle locaties. Dat maakt de samenwerking eenvoudiger en de kans op fouten kleiner.

In het eerste jaar na de fusie hebben we veel gevraagd van onze medewerkers, medisch specialisten en vrijwilligers. Onze waardering voor hun inzet is groot.

raad van bestuur

Paul Doop (voorzitter)

Renée Barge

2. Verslag raad van toezicht

De raad van toezicht houdt integraal toezicht op het beleid van de raad van bestuur en toetst of er in beleid en uitvoering evenwicht bestaat tussen het organisatiebelang en de maatschappelijke functie van de zorginstelling.

2.1 Samenstelling

Vanaf de datum van de juridische fusie, 1 januari 2015, is de raad van toezicht samengesteld uit leden van de voormalige raden van toezicht van het MCH en Bronovo-Nebo. Bij de samenstelling is het rooster van aftreden van beide ziekenhuizen als uitgangspunt genomen, rekening houdend met de wensen van de individuele leden. Benoemingen in de raad van toezicht zijn voor een periode van vier jaar, met een mogelijke verlenging voor nog eens vier jaar.

Per 31 december 2015 bestaat de raad van toezicht uit zes leden:

- drs. W.J. Deetman (voorzitter)
- mevr. prof. dr. H.E. van der Horst
- prof. dr. C.J.H.M. van Laarhoven
- P.A. van der Linden
- drs. R.N. van der Plank
- drs. E.M.J. Schoenmaker

De heer drs. G.A. Maranus RA, sinds april 2012 lid van de raad van toezicht van het MCH, is op 18 juli 2015 overleden aan de gevolgen van zijn ziekte.

Per 31 december 2015 zijn de heer drs. J.W. Holtslag (vicevoorzitter) en mevrouw N.Y. Albayrak-Temur (lid), conform rooster afgetreden. De heer drs. R.N. van der Plank en de heer drs. E.M.J. Schoenmaker zijn in september 2015 toegetreden. Op 31 december was er een vacature in de raad. Deze is per 1 maart 2016 ingevuld door de heer mr. G.J.R. de Groot.

Voor de raad van toezicht is een generieke profielschets opgesteld waar de raad in zijn geheel aan moet voldoen. Daarnaast wordt per vacature een specifieke aanvulling gemaakt op de profielschets. Eén lid wordt benoemd op voordracht van de cliëntenraad. In de huidige samenstelling is dat mevrouw prof. dr. H.E. van der Horst.

Alle nevenfuncties worden gemeld en beoordeeld, evenals een mogelijk tegenstrijdig belang dat het onbelemmerd en onafhankelijk uitoefenen van de taken kan verhinderen.

De actuele samenstelling van de raad van toezicht en (neven)functies van de leden staan op www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

2.2 Taken en werkwijze

De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten. Deze zijn gewijzigd op 31 december 2014 met de oprichting van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo. De werkwijze is nader uitgewerkt in het reglement raad van toezicht. Dit reglement omschrijft de toezichthoudende rol van de raad en de wijze van verantwoording afleggen. Het reglement bevat verder het profiel van de leden, de overlegstructuur, benoemingsprocedures en zittingstermijnen, informatievoorziening, onafhankelijkheid, vergoedingen en de verhouding met de raad van bestuur. Daarnaast heeft de raad van toezicht een reglement raad van bestuur vastgesteld. De raad van toezicht evalueert jaarlijks zijn functioneren.

Statuten, reglementen en rooster van aftreden zijn in te zien via www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

2.3 Commissies

Om de raad van toezicht te ondersteunen en besluitvorming voor te bereiden, zijn uit het midden van de raad van toezicht de volgende vaste commissies ingesteld:

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie komt ten minste eenmaal per jaar bij elkaar. De commissie is in 2015 meerdere keren bijeen gekomen in verband met de werving van twee nieuwe leden voor de raad van toezicht en de evaluatie van het functioneren van de raad van bestuur.

Auditcommissie

De auditcommissie vergadert ten minste viermaal per jaar. In 2015 kwam de commissie vijf keer bij elkaar. Daarbij nodigt zij het lid van de raad van bestuur met aandachtsgebied financiën uit. In beginsel is de externe accountant aanwezig bij de vergaderingen waarin de jaarrekening, de (interim) managementletter, het accountantsverslag en de begroting worden besproken.

Commissie Kwaliteit en Veiligheid

Deze commissie vergadert ten minste viermaal per jaar. De vergaderingen worden bijgewoond door het lid van de raad van bestuur dat de portefeuille kwaliteit en veiligheid beheert.

De commissie is in het bijzonder betrokken bij de cliëntenraad, de klachtenbehandeling en juridische vraagstukken. De leden overleggen eenmaal per jaar met de cliëntenraad en met medewerkers van de afdeling Klachten en Gezondheidsrecht. Tevens wordt met de raad van bestuur het verslag van de commissie Meldingen Incidenten Patiëntenzorg (MIP) besproken.

Daarnaast spreekt de commissie meerdere keren per jaar met de raad van bestuur en medewerkers van het cluster Kwaliteit over de stand van zaken op het gebied van kwaliteit en veiligheid. De raad van toezicht bespreekt de verslagen inclusief conclusies en adviezen van deze commissies in de voltallige vergaderingen.

De actuele samenstelling van de commissies staat op www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

2.4 Vergaderingen

In het verslagjaar kwam de raad van toezicht zesmaal bijeen. Alle overleggen van de raad van toezicht hebben plaatsgevonden in aanwezigheid van de raad van bestuur. Voorafgaand aan het overleg van de raad van toezicht vond overleg plaats over de agenda tussen de voorzitter van de raad van bestuur en de voorzitter van de raad van toezicht.

2.5 Bespreekpunten

Voor iedere vergadering worden in ieder geval de volgende onderwerpen geagendeerd: strategie, financiën, kwaliteit en veiligheid, organisatie, vastgoed, samenwerking met andere ziekenhuizen en mededelingen van de raad van bestuur.

De mededelingen bevatten de actuele ontwikkelingen van de organisatie op uiteenlopende gebieden en ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving. Over belangrijke zaken wordt de voorzitter en/of de voltallige raad van toezicht tussentijds geïnformeerd.

Tijdens de reguliere vergaderingen in 2015 heeft de raad van toezicht goedkeuring gegeven aan, of een besluit genomen over, de volgende onderwerpen:

17-3-2015	Goedkeuring implementatie HIX in Bronovo, aanpassing HIX in Antoniushove en Westeinde en upgrade in 2016
17-3-2015	Goedkeuring samenwerkingsovereenkomst Universitair Kanker Centrum Leiden Den Haag
26-5-2015	Goedkeuring jaarrekeningen 2014 van het MCH en van Bronovo-Nebo
26-5-2015	Goedkeuring begroting 2015 het Huis Nebo
26-5-2015	Goedkeuring aanpassing statuten Neurochirurgisch Coöperatief Holland
29-6-2015	Goedkeuring profielschets vacature lid raad van toezicht
8-9-2015	Besluit benoeming de heren Schoenmaker en Van der Plank tot leden van de raad van toezicht
8-9-2015	Goedkeuring van de gekozen beleidsrichting voor Antoniushove : goedkeuring nieuwbouw productiefaciliteit met de daaraan verbonden voorwaarden
17-12-2015	Goedkeuring begroting 2016

Daarnaast kwamen in de vergaderingen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- voortgang implementatie fusie;
- nieuwe organisatiestructuur/integratie organisatie;
- risicomanagement;
- voortgang nieuwbouw beddenhuis Antoniushove;
- verkenning verpleeghuiszorg regio Den Haag;
- langetermijnplan voor vastgoed en huisvesting.

In de themabijeenkomsten van de raad van toezicht is gesproken over de invoering van een nieuw ziekenhuisinformatiesysteem (HIX) en verkenning van de verpleeghuiszorg in de Haagse regio.

2.6 Overleg met het stafbestuur

Overleg tussen de voltallige raad van toezicht en het stafbestuur vond plaats in november 2015. In dit overleg kwam aan de orde: de voortgang van de integratie van de organisatorische eenheden (OE), de voortgang van de strategienota, de stand van zaken met betrekking tot het Medisch Specialistisch Bedrijf (MSB) en de positie van medisch specialisten in dienstverband.

2.7 Overleg met de ondernemingsraad

Een vertegenwoordiging van de raad van toezicht heeft in het verslagjaar tweemaal de vergadering van de raad van bestuur met de ondernemingsraad bijgewoond. Er is gesproken over het algemene beleid en de voortgang van de fusie.

2.8 Overleg met de cliëntenraad

De kwaliteitscommissie van de raad van toezicht heeft een vergadering bijgewoond van de cliëntenraad en de raad van bestuur. In 2015 is het kwaliteitsbeleid en -systeem van de ziekenhuizen MCH en Bronovo geharmoniseerd. De kwaliteitscommissie van de raad van toezicht heeft zich in 2015 met name bezig gehouden met het monitoren van die harmonisatie en de effecten daarvan op de kwaliteit van zorg. Daarbij is vooral gelet op het effect op de kwaliteitsindicatoren en de actuele calamiteiten en incidenten. De kwaliteitscommissie van de raad van toezicht heeft in 2015 overleg gehad met de cliëntenraad en de raad van bestuur waarbij dit onderwerp van gesprek was.

2.9 Overleg met de afdeling Klacht en Gezondheidsrecht

De commissie Kwaliteit en Veiligheid heeft, samen met de voorzitter van de raad van bestuur, met de manager van de afdeling Kwaliteit en Veiligheid gesproken over het jaarverslag van de afdeling Klachten en Gezondheidsrecht. In dit overleg is daarnaast met de voorzitter en secretaris van de MIP-commissie gesproken over het jaarverslag van deze commissie.

2.10 Evaluatie raad van toezicht

In november 2015 heeft de raad van toezicht zijn functioneren geëvalueerd. Daarbij zijn afspraken gemaakt over een nieuwe werkwijze voor de evaluatie van de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft besloten om de honorering van de raad niet aan te passen; deze past binnen de Wet normering topinkomens (WNT).

2.11 Governance

De raad van toezicht en raad van bestuur onderschrijven de uitgangspunten van de zorgbrede governancecode en passen deze code toe.

Een gedetailleerd overzicht van alle punten uit de code staat op www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

3. Strategie en beleid

3.1 Missie, strategie en kernwaarden

MCH-Bronovo is een ziekenhuis met liefde en lef. Dit geven we vorm door zaken écht anders te organiseren, vanuit het perspectief van de patiënt die met aandacht geholpen wordt. Passende (topklinische) zorg is de komende jaren de kern van onze strategie. Vernieuwing is een middel om onze doelstellingen te realiseren. We laten dit tot uitdrukking komen in de drie kernpunten van onze visie:

1. zorg zoals de patiënt wil;
2. samen met verwijzers, verpleging, verzorging en thuiszorg;
3. topklinische zorg dichtbij.

We werken daarbij vanuit onze kernwaarden:

- wat we doen, doen we met liefde en lef;
- we zijn toegankelijk en betrouwbaar;
- we zijn trots op wat we doen.

3.2 Strategievorming

In februari 2015 is tijdens een beleidsdag de aftrap gegeven voor de strategievorming. De raad van bestuur en het stafbestuur zijn in gesprek gegaan met de adviesorganen, jong MCH-Bronovo, het zorgmanagement, de derdelijns managers en de OE's. Dit heeft geresulteerd in het concept strategisch plan 'Ziekenhuis met liefde en lef' dat begin 2016 is voorgelegd aan de adviesorganen.

3.3 Topzorg dichtbij

Vanuit de drie ziekenhuislocaties bieden we uitstekende en toegankelijke medische zorg voor inwoners in de Haagse regio. Bijna alle specialismen zijn bij ons vertegenwoordigd. MCH-Bronovo kent bovendien een groot aantal topklinische functies. Dit betekent dat ook patiënten van buiten de Haagse regio bij ons terecht kunnen.

Als topklinisch ziekenhuis:

- leiden we specialisten, verpleegkundigen en andere zorgprofessionals op;
- doen we klinisch wetenschappelijk onderzoek;
- hebben we een belangrijke rol in de afstemming over de concentratie en spreiding van zorg met andere ziekenhuizen uit de regio.

3.4 Profiel ziekenhuislocaties

Elke ziekenhuislocatie heeft een eigen profiel. Zo bevindt zich in Antoniushove onder meer het oncologisch centrum, heeft Bronovo bijzondere expertise op het gebied van ouderenzorg en biedt Westeinde hooggespecialiseerde zorg. Alle drie locaties bieden poliklinische zorg voor alle specialismen.

3.5 Speerpunten

Binnen de topklinische zorg zijn de acute zorg en de oncologische zorg onze speerpunten. Daarnaast zijn vrouw- en kindzorg, ouderenzorg en infectieziekten belangrijke thema-gebieden voor ons ziekenhuis.

Acute zorg

Westeinde heeft één van de grootste SEH's in Nederland met gespecialiseerde traumazorg en 24/7 een SEH-arts op de afdeling. In 2016 wordt deze SEH vernieuwd en vindt uitbreiding van de faciliteiten plaats. Bij Bronovo is een nieuwe vleugel in aanbouw. De SEH zal daar in de loop van 2016 haar intrek nemen. De SEH van Antoniushove biedt nog beperkte acute zorg. Eind 2015 nam de raad van bestuur het besluit om deze SEH in de loop van 2017 te sluiten.

Oncologie

Het oncologisch centrum in Antoniushove biedt de meeste oncologische behandelingen, specifieke oncologische diagnostiek en nazorg. We werken hierbij nauw samen met het LUMC in het Universitair Kankercentrum Leiden | Den Haag. Onder andere ontwikkelen we een nieuw zorgconcept, waarbij we een hoog serviceniveau combineren met een omgeving waar research en innovatie de basis vormen voor het toepassen van nieuwe diagnostiek, therapieën en geneesmiddelen.

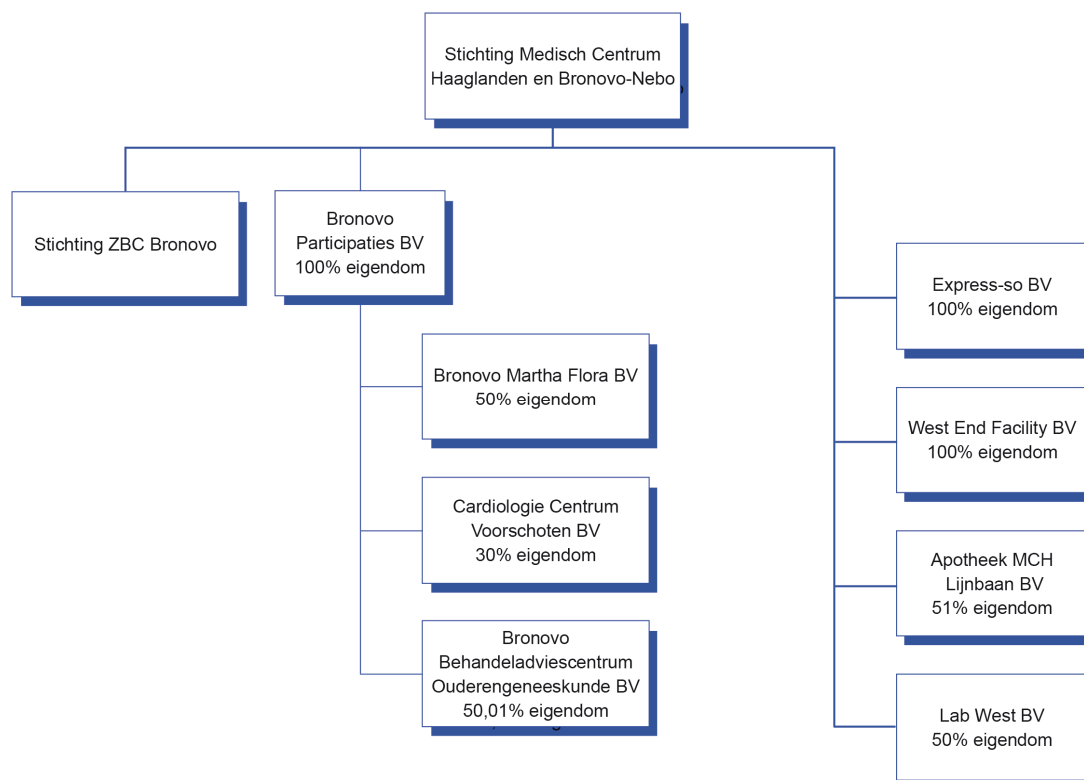
3.6 Werkgebied en samenwerking

De regio Haaglanden is ons verzorgingsgebied voor de basiszorg. Voor de topklinische zorg en derdelijns verwijzingen strekt het verzorgingsgebied zich uit van regionaal tot landelijk.

In het belang van de kwaliteit van de zorg maakt MCH-Bronovo zich sterk voor goede verbindingen met de eerste- en de derdelijnszorg. Zo kunnen we patiënten zonder onnodige obstakels de zorg geven die hij verwacht. We investeren in onze bereikbaarheid voor patiënten én verwijzers en ondersteunen diverse samenwerkingsinitiatieven die de ketenzorg beter stroomlijnen.

Het LUMC is onze strategische partner. Daarnaast werken we ook samen met de Reinier Haga Groep binnen onder andere de Apotheek Haagse Ziekenhuizen en Lab West BV.

Organogram

3.7 Integratie MCH-Bronovo

Vanaf het moment van de bestuurlijke fusie op 15 augustus 2014 is er sprake van één raad van bestuur en één raad van toezicht. Met de juridische fusie is er ook één Vereniging Medische Staf (VMS) gevormd. Daarnaast is er vanwege de integrale bekostiging één MSB opgericht.

De integratie van de ziekenhuizen is door alle betrokkenen voortvarend aangepakt. De nieuwe ziekenhuisorganisatie is gebaseerd op het concept van een atomium, waarin dwarsverbanden en samenwerking in de patiëntenzorg centraal staan. Het hoofdstuk Bedrijfsvoering bevat een nadere uitleg van deze organisatiestructuur. Op twee medisch ondersteunende regiomaatschappen na, zijn alle OE's - vakgroepen per specialisme - gefuseerd.

Tevens is eind juni 2015 het nieuwe gezamenlijke ziekenhuisinformatiesysteem (HIX) in gebruik genomen, waardoor we op een veilige en efficiënte manier locatie overstijgend patiëntenzorg kunnen verlenen.

3.8 Risicomanagement

Inzicht in risico's is een essentieel onderdeel van ons kwaliteitssysteem. Het draagt bij aan het nemen van verantwoorde besluiten voor het realiseren van de langetermijndoelen van het ziekenhuis. In 2015 is een uniforme aanpak ontwikkeld en ingevoerd, gericht op het blootleggen van actuele risico's en integratie van de risicobenadering in de reguliere planning- en controlcyclus. De belangrijkste geïnventariseerde risico's hangen samen met infrastructuur en technische voorzieningen, ontwikkelingen in de markt, zoals het inkoopbeleid van zorgverzekeraars, concurrentie van andere ziekenhuizen en zorginstellingen en politieke besluitvorming en de mogelijke financiële consequenties daarvan. Bij de inventarisatie is speciaal gekeken naar risico's die voortkomen uit de fusie. Bewaking van de aanpak van de risico's is ingebed in het maandelijks overleg tussen raad van bestuur en management. Als onderdeel van de planning- en controlcyclus wordt het risicoregister jaarlijks herijkt.

4. Bedrijfsvoering

4.1 Besturingsmodel, managementinformatie en personeel

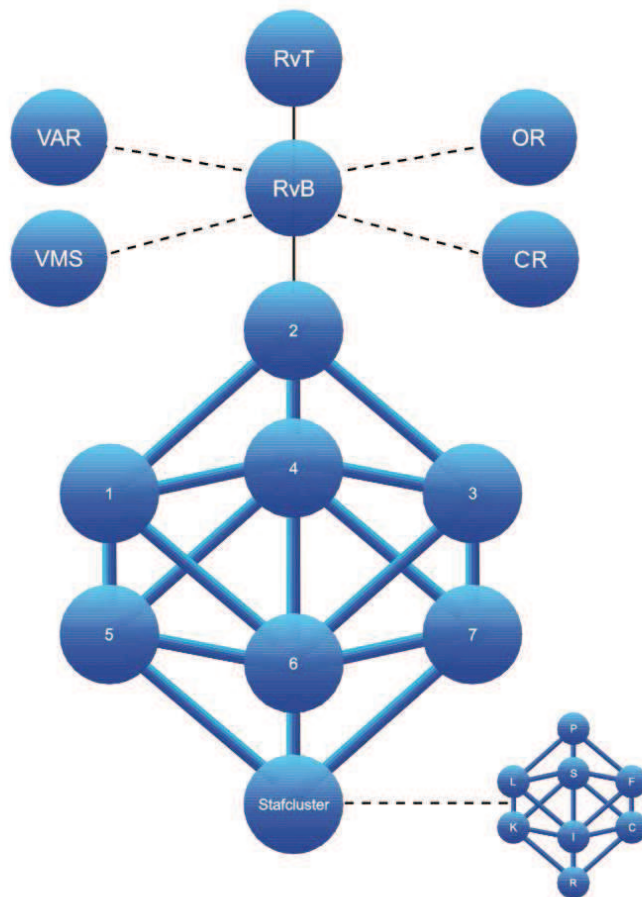
Alle specialismen, met uitzondering van twee regiomaatschappen, fuseerden in 2015 tot OE's die het werk over de drie ziekenhuislocaties organiseren. Zowel de specialisten van het MSB als de specialisten in loondienstverband met een overeenkomst voor onbepaalde tijd zijn lid van de VMS. De VMS wordt vertegenwoordigd door het stafbestuur.

Voor een toekomstbestendige ziekenhuisorganisatie is het inrichten van de zorg rondom patiëntprocessen essentieel. Hiervoor is een duidelijke en solide basis nodig waarin de bedrijfsmatige processen goed geregeld zijn. Deze basis is sinds 1 juli 2015 georganiseerd in veertien clusters die zijn gevormd rondom specialismen en afdelingen. In het besturingsmodel zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden zoveel mogelijk ondergebracht op het niveau waar patiëntenzorg en onderwijs plaatsvinden. Medisch specialisten participeren in het management en zijn daarmee medeverantwoordelijk voor management en organisatie.

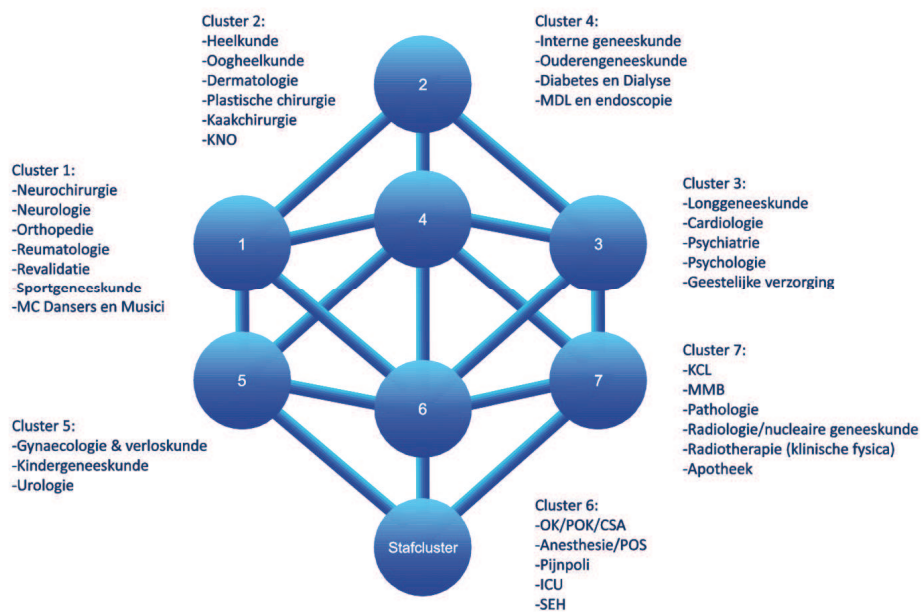
Bovenstaande visie op de organisatie laat zich goed weergeven door een 'atomium': een atoomstructuur waarbij de onderlinge verbindingen de kracht en verbondenheid van de structuur vormen. Multidisciplinaire zorgprocessen, zoals acute zorg, oncologie en ouderenzorg, bewegen zich via de 'bollen' dwars door het atomium. Ook organisatiebrede processen, zoals een uniform aanmeldproces, het afstemmen van de werkwijze op poli's en capaciteitsmanagement, bewegen zich langs deze lijnen. Het aansturen van zowel de bedrijfsmatige processen als het multidisciplinair patiëntproces is een gecombineerde verantwoordelijkheid van de tweedelijns leidinggevende.

De multidisciplinaire patiëntprocessen zijn locatie overstijgend georganiseerd omdat er diverse specialismen en afdelingen bij betrokkenen zijn. In 2015 is vanuit het oogpunt van kwaliteit en organisatie een aantal behandelingen geconcentreerd op één of twee locaties. Deze ontwikkeling zullen wij in 2016 voortzetten.

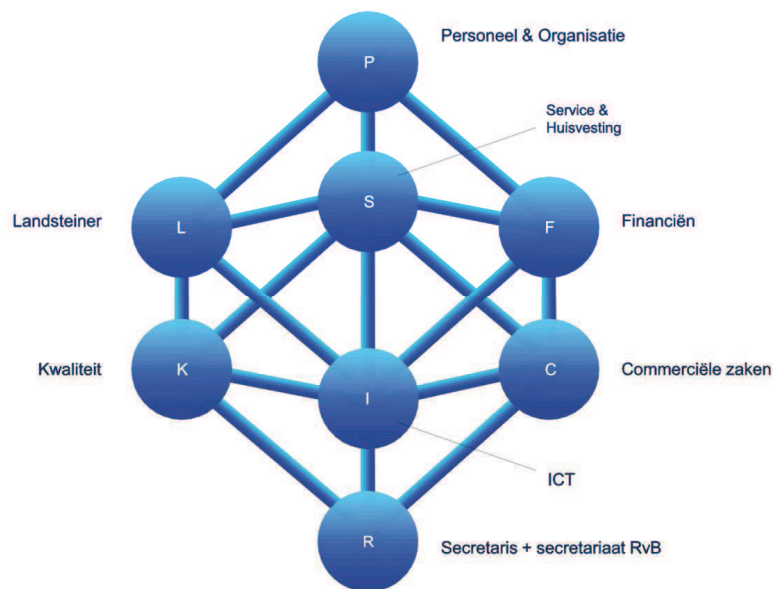
Clusters als de bollen van een atomium

Zorgclusters op hoofdlijnen

Stafclusters op hoofdlijnen

4.2 Managementinformatie

De planning- en controlcyclus start met het opstellen van de jaarlijkse kaderbrief met de uitgangspunten voor de exploitatie- en investeringsbegroting en eindigt met de goedkeuring van de jaarrekening door de raad van toezicht.

De clustermanagers hebben met de raad van bestuur maandelijks overleg over de managementrapportages. Tijdens dit overleg komen aan de orde: kwaliteitsindicatoren, klachten en incidenten, productie, financiën, personeel, procesverbetering en projecten. Elk kwartaal wordt een ziekenhuisbrede managementrapportage verspreid. Daarnaast informeren de raad van bestuur en het stafbestuur de organisatie maandelijks over de onderwerpen op de bestuursagenda en de besluiten die zijn genomen.

4.3 Het huis Nebo

Medio 2015 is, onder leiding van een interim directeur, een reorganisatie van het Huis Nebo ingezet. Daarmee is eind van het jaar een sluitende exploitatie gerealiseerd zonder de continuïteit en kwaliteit van zorg aan te tasten. Daarnaast is geïnvesteerd in de verbouwing van een aantal tweepersoons- naar eenpersoonsskamers. In totaal is het aantal bedden teruggebracht van 130 naar 112.

4.4 Personeel

<i>Kerngegevens personeel per 31-12-2015 (inclusief het Huis Nebo)</i>	
<u>Aantal medewerkers in loondienst</u>	4.549
• waarvan patiëntgebonden functies	2.875
• waarvan medisch specialisten	109
<u>Aantal fte medewerkers in loondienst</u>	3.535
• waarvan patiëntgebonden functies	2.271
• waarvan medisch specialisten	90
<u>Aantal medewerkers niet in loondienst*</u>	791
• waarvan patiëntgebonden functies	517
• waarvan medisch specialisten	196
<u>Vrijwilligers</u>	479

* Ingehuurd personeel (inclusief medisch specialisten), uitzendkrachten en stagiaires

4.5 Bestuur en medezeggenschap

MCH-Bronovo werkt volgens:

- de zorgbrede governancecode van de Brancheorganisaties Zorg (BOZ);
- de statuten van de stichting en de reglementen van de raad van bestuur en de raad van toezicht (inclusief het informatieprotocol en de reglementen van de commissies binnen de raad van toezicht);
- het informatie- en samenwerkingsprotocol raad van bestuur-stafbestuur.

4.6 Raad van bestuur

Portefeuilleverdeling

De raad van bestuur bestond tot 1 maart 2015 uit drie leden: de heer P.W. Doop (voorzitter), de heer J.G.M. Hendriks en mevrouw R.M.Y. Barge. Na het vertrek van de heer Hendriks naar Medisch Centrum Alkmaar zijn de portefeuilles onder de zittende leden verdeeld. Bij ieder aandachtsgebied is de portefeuillehouder als eerste aanspreekbaar. Bij afwezigheid is het andere bestuurslid waarnemer. Zij zijn samen verantwoordelijk voor het gehele ziekenhuisbeleid.

De nevenfuncties van de bestuurders zijn te vinden op www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

Vergoeding

De WNT is van kracht. De arbeidsvoorwaarden zijn in lijn met de WNT zoals die gold op het moment van benoeming van de raad van bestuur. De gegevens over de bezoldiging van de raad van bestuur en raad van toezicht zijn opgenomen in het jaarrekeningdeel van dit verslag, alsmede hieronder. Additioneel zijn de declaraties van de raad van bestuur toegevoegd.

Bezoldiging raad van bestuur:

	Naam	P.W. Doop	R.M.Y. Barge	J.G.M. Hendriks
1	Vanaf welke datum is de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	1-1-2014	1-3-2010	1-9-2006
2	Maakt de persoon op dit moment nog steeds deel uit van het bestuur?	ja	ja	nee
3	Zo nee: tot welke datum was de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	n.v.t.	n.v.t.	1-3-2015
4	Is deze gewezen bestuurder sindsdien nog in dienst van uw organisatie?	ja	ja	nee
5	Wat is de aard van de (arbeids)overeenkomst?	2	1	1
6	Welke salarisregeling is toegepast?	3	3	3
7	Wat is de deeltijdfactor? (percentage)	100%	100%	100%
8	Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	€ 203.513	€ 195.286	€ 117.263
	a. Waarvan: verkoop verlofuren	€ 0	€ 233	€ 86.417
	b. Waarvan: nabetalingen voorgaande jaren	€ 0	€ 0	€ 0
9	Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura?	€ 0	€ 0	€ 0
10	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 8.069	€ 8.069	€ 0
11	Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	€ 9.391	€ 9.391	€ 1.565
12	Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn	€ 10.767	€ 10.767	€ 1.790
13	Winstdelingen en bonusbetalingen	€ 0	€ 0	€ 0
14	Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	€ 0	€ 0	€ 0
15	Totaal bezoldiging (8 t/m 14, excl. 8a en b)	€ 231.740	€ 223.513	€ 120.618

Declaraties raad van bestuur

Omschrijving	P.W. Doop	R.M.Y. Barge	J.G.M. Hendriks
Reiskosten (vergoeding km prive auto of OV)	€ 1.116	€ 659	€ 140
Representatievergoeding	€ 260	€ 271	€ 99
Geschenken	€ 50	€ 172	
Communicatiekosten			€ 693
Betaalde verblijfskosten derden	€ 354		
Hotelkosten en vlucht studiereis		€ 1.772	€ 141
Totaal	€ 1.780	€ 2.874	€ 1.073

Bezoldiging raad van toezicht:

	Naam	dhr. drs. W.J. Deetman	dhr. drs. J.W. Holtslag	mevr. N. Albayrak-Temur	dhr. drs. G.A. Maranus	mevr. dr. H.E. van der Horst	dhr. drs. C.J.H.M. van Laarhoven	dhr. P.A. van der Linden	dhr. drs. R.N. van der Plank	dhr. drs. E.M.J. Schoenmaker
1	Vanaf welke datum was de toezichthouder	1-1-2011	1-11-2007	1-11-2007	1-4-2012	11-12-2008	1-9-2013	2-4-2009	1-9-2015	1-9-2015
2	Is de persoon in het verslagjaar voorzitter	ja	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee
3	Nevenfunctie(s)	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
4	Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	€ 12.694	€ 10.000	€ 8.462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.660	€ 0
5	Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura?	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.660	€ 8.462	€ 8.462	€ 8.462	€ 0	€ 2.660
7	Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	€ 0	€ 695	€ 588	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 185	€ 0
8	Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
9	Winstdelingen en bonusbetalingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
10	Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
11	Totaal bezoldiging (4 t/m 10)	€ 12.694	€ 10.695	€ 9.050	€ 4.660	€ 8.462	€ 8.462	€ 8.462	€ 2.845	€ 2.660

4.7 Medezeggenschapsstructuur

Conform de eisen van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) en de Wetgeving Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen (WMCZ), kent MCH-Bronovo evenals het Huis Nebo een ondernemingsraad (OR) en een cliëntenraad (CR). Daarnaast is het bestuur van de medische staf een formeel adviesorgaan van de raad van bestuur.

De verschillende adviesorganen zijn in 2015 direct betrokken geweest bij de besluitvormingstrajecten over onder meer het strategisch plan, de verplaatsing van zorg, de ICT-integratie en de organisatiestructuur en -inrichting.

Vereniging Medische Staf

De Verenigen Medische Staf (VMS) van het MCH en Bronovo-Nebo zijn per 1 januari 2015 gefuseerd. De VMS bevordert de optimale medische verzorging en behandeling van patiënten binnen de doelstellingen van de stichting, met inachtneming van de individuele professionele verantwoordelijkheid van de medisch specialisten. Daarnaast behartigt de VMS de belangen van de stafleden. De vereniging wordt bestuurd door het stafbestuur. Tussen een delegatie van het stafbestuur en de raad van bestuur vindt wekelijks overleg plaats.

Cliëntenraad MCH-Bronovo

De CR behartigt de belangen van de patiënten, zowel op het gebied van klinische als poliklinische zorg. De CR gaat bij het gevraagd en ongevraagd advies aan de raad van bestuur zoveel mogelijk uit van het standpunt van de patiënt. Op deze wijze proberen de leden van de CR gezamenlijk een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de kwaliteit van de zorg en het leefklimaat in het ziekenhuis. De CR adviseert geen individuele patiënten en behandelt geen individuele klachten. Daarvoor bestaat een klachtenregeling. De uitgangspunten, taken (conform de WMCZ) en werkwijze zijn beschreven in de samenwerkingsovereenkomst met de raad van bestuur en in het reglement van de CR. In 2015 heeft de CR onder andere advies gegeven over de nieuwe organisatie, het Universitair Kanker Centrum Leiden | Den Haag en de concentratie van beschouwende oncologie.

Cliëntenraad Huis Nebo

De CR van het Huis Nebo bestaat uit familieleden en andere relaties van bewoners. De raad behartigt de gemeenschappelijke belangen van de bewoners en raadpleegt bewoners en hun familieleden of relaties over hun ervaring met de zorg- en dienstverlening. De CR heeft het afgelopen jaar onder andere advies gegeven over de reorganisatie en begroting, de verbouwing van twee- naar eenpersoonskamers en de klachtenregeling.

Samenwerkende ondernemingsraden MCH-Bronovo

De OR-en van het MCH en Bronovo zijn niet gefuseerd, maar wel samengegaan en vertegenwoordigd in de samenwerkende ondernemingsraden (SOR). Zij overleggen

gezamenlijk met de raad van bestuur en vertegenwoordigen in dat overleg alle werknemers van MCH-Bronovo. De OR-en hebben in 2015 onder andere advies gegeven over de organisatiestructuur, de inrichting van het nieuwe beddenhuis bij Anoniushove, de Focuskliniek Orthopedie, de harmonisatie van de SEH's en ingestemd met HRM-harmonisatieregelingen en het strategisch opleidingsplan.

De actuele samenstelling van de SOR is te vinden op www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

Ondernemingsraad Huis Nebo

De OR van het Huis Nebo overlegt met de directeur van het Huis Nebo en vertegenwoordigt in dat overleg de werknemers van het Huis Nebo. Eén lid van de OR van het Huis Nebo is als vertegenwoordiger afgevaardigd in de SOR. De OR heeft in het afgelopen jaar verschillende advies- en instemmingsaanvragen behandeld, waaronder over het reorganisatieplan van het Huis Nebo en over scholing op het gebied van voorbehouden en risicovolle handelingen.

Verpleegkundige Adviesraad

De Verpleegkundige Adviesraad (VAR) adviseert de raad van bestuur over de ontwikkeling van beleid dat betrekking heeft op verpleging en verzorging. Daarnaast volgt en verspreidt de VAR verpleegkundige beroepsinhoudelijke ontwikkelingen. Doelstelling hiervan is het mede bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de zorg en de verpleegkundige beroepsontwikkeling. Activiteiten in 2015 waren ondermeer het samenvoegen van de VAR van het MCH en Bronovo, het aanpassen van het reglement en het organiseren van de Dag van de Verpleging op 12 mei.

Meer informatie over de adviesorganen staat op www.mchaaglanden.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur en www.bronovo.nl/over-ons/organisatie-en-bestuur.

4.7 Gedragcodes

In het vierde kwartaal van 2015 is een traject gestart om te komen tot harmonisatie van de algemene gedragscode van het MCH en Bronovo (waaronder gewenste omgangsvormen, integer gedrag, vertrouwelijkheid van informatie en internetgebruik).

De vertrouwenspersonen werken vanaf medio 2015 samen en dragen met elkaar de zorg voor een goede spreiding van beschikbaarheid over de drie locaties.

De twee klachtencommissies hebben in 2015 gewerkt met dezelfde externe voorzitter. In het vierde kwartaal is door de commissies een reglement voor één klachtencommissie opgesteld, met een overbruggingsvoorstel voor de benoeming van de leden van de nieuwe commissie.

Beide klachtencommissies hebben in 2015 één klacht ontvangen. Hiervan is er één niet ontvankelijk verklaard. Over de andere klacht is advies uitgebracht aan de raad van bestuur.

Een klokkenluidersregeling is in januari 2015 door de raad van toezicht goedgekeurd.

5. Kwaliteit, veiligheid, opleiding en onderzoek

5.1 Kwaliteit en veiligheid

MCH-Bronovo wil patiënten hoogwaardige, toegankelijke en patiëntgerichte zorg bieden, zonder de betaalbaarheid uit het oog te verliezen. De ziekenhuizen beschikken vanaf 2004 over geaccrediteerde systemen voor kwaliteit en patiëntveiligheid. In 2015 is veel geïnvesteerd in het afstemmen en uniformeren van werkwijzen en protocollen om de zorg voor de patiënt goed, veilig en patiëntgericht te maken. Voorbeelden hiervan zijn het uniformeren van behandelprotocollen, het optimaliseren van de patiëntenzorg en -logistiek op de locaties en tussen de locaties en het uniformeren van de klachtafwikkeling. Tevens zijn onder andere de necrologiecommissie en de commissies die zich bezighouden met patiëntveiligheid inmiddels ziekenhuisbreed werkzaam.

In 2015 is gestart met de voorbereidingen voor de volgende accreditatie, die is gepland voor eind 2016. Ook deze voorbereidingen staan in het teken van het verder optimaliseren van de kwaliteit en veiligheid van de zorg. De verschillende werkwijzen van de afzonderlijke ziekenhuizen analyseren wij op kritische wijze, om vervolgens het beste samen te voegen. De registratie en analyse van indicatoren, waaronder sterftecijfers, helpt om de kwaliteit van geleverde zorg zichtbaar te maken en waar nodig bij te sturen. In 2015 is gestart met het publiceren van actuele resultaten van indicatoren op een kwaliteitsdashboard, zoals bijvoorbeeld de resultaten op het gebied van pijn, ondervoeding en delier. Het is daarmee mogelijk om ook op geaggregeerd niveau structureel inzicht te hebben in de geleverde kwaliteit van zorg. Structurele dossieranalyses door de necrologiecommissie, calamiteitanalyses, complicatieregistraties en klachtenregistraties leggen bloot op welke punten het behandelproces verbeterd kan worden.

5.2 Opleiding en onderzoek

MCH-Bronovo is lid van de vereniging STZ-ziekenhuizen en heeft na visitatie als eerste fusieziekenhuis een accreditatie voor vijf jaar gekregen. Het organisatie brede opleidingsbeleid geeft de richting aan voor de opleiding van zorgprofessionals en wordt uitgewerkt in decentrale opleidingsplannen per cluster.

Met de Haagse Hogeschool, de Hogeschool Leiden, het ROC Mondriaan en het HagaZiekenhuis is een strategische alliantie aangegaan. Het Landsteiner Instituut is namens MCH-Bronovo en het Groene Hart Ziekenhuis een van de oprichters van Profportaal Zorg, een coöperatie waarin instellingen gezamenlijk e-learning modules ontwikkelen en onderhouden. Zo is voor MCH-Bronovo een adequaat aanbod van bij- en nascholing voor medewerkers beschikbaar.

De wetenschappelijke doelstellingen zijn vastgelegd in het beleidsplan van de wetenschapscommissie 2016-2018. Medisch specialisten en (gespecialiseerd) verpleegkundigen werken mee aan trials en toegepast klinisch wetenschappelijke

onderzoeken, daarbij ondersteund door het Landsteiner Instituut.

De Centrale Opleidingscommissies (COC) van het MCH en Bronovo zijn samengevoegd tot één COC MCH-Bronovo. Er is gewerkt aan het samenvoegen van medisch specialistische vervolgopleidingen, waarvoor beide organisaties een erkenning hadden. De eerste twee gezamenlijke opleidingen (cardiologie en heilkunde) zijn in 2015 gevisiteerd.

Mede in het kader van de STZ-visitatie in december zijn extra '*teach the teacher*'-trainingen georganiseerd voor zowel de opleidingsgroepen als de niet-opleidingsgroepen. Ruim 90 % van de beoogde deelnemers heeft in 2015 de training gevolgd. De laatste 25 medisch specialisten volgen in 2016.

6. Financieel beleid

6.1 Ontwikkelingen 2015

Op 1 januari 2015 is de integrale bekostiging voor de medisch specialistische zorg geïntroduceerd. In de verkoopprijs van het ziekenhuis is de honorariumcomponent verwerkt waarbij er geen onderscheid meer zichtbaar is tussen honorarium en ziekenhuiskosten. Consequentie van deze verandering is dat daar waar in het verleden het ziekenhuis voor het honorarium een kassiersfunctie had dit nu integraal onderdeel is geworden van de omzet. De bedrijfsopbrengsten zijn daardoor € 58 mln. hoger ten opzichte van 2014. Naast de impact op de omzet zijn er ook wijzigingen doorgevoerd in de wijze waarop de kosten van het ondersteunend personeel voor de vrijgevestigd specialisten tussen ziekenhuis en specialisten worden doorbelast. Deze wijziging komt met name voort uit de invoering van de integrale bekostiging en de fiscale consequenties voor de medisch specialist. Voorgaande heeft geleid tot de oprichting van het MSB.

Naast de invoering van de integrale tarieven is in 2015 de doorlooptijd van het DBC-zorgproduct verkort. Tot 2015 werd het DBC-zorgproduct uiterlijk na 365 dagen afgesloten. Vanaf 2015 is dit 120 dagen. Het doorvoeren van de aanpassingen voortkomend uit de doorlooptijdverkortung in zowel de contracten met zorgverzekeraars als in de prijslijsten heeft bijna het gehele jaar 2015 geduurd. Het bepalen van de eenmalige schadelast per zorgverzekeraar op de hoogte van het plafond en de verkoopprijzen heeft bijzonder veel tijd gekost. Uiteindelijk zijn de prijzen pas medio december 2015 en in sommige gevallen zelfs pas begin 2016 tot stand gekomen. Bij jaareinde is er daardoor sprake van een hoge post debiteuren, maar ook een hoge post aan voorschotten van zorgverzekeraars.

Een derde traject dat in 2015 veel inspanning heeft gevergd is de afwikkeling van de twee zelfonderzoeken over 2014 van de fusieziekenhuizen. Beide zelfonderzoeken zijn onderhevig geweest aan uitgebreide reviewsessies met zorgverzekeraars die in beide gevallen hebben geleid tot aanvullende vragen vanuit zorgverzekeraars. Na beantwoording van deze aanvullende vragen bleek in december dat de gehanteerde systematiek van de ondersteunende partij in de zelfonderzoeken niet adequaat genoeg was. Consequentie hiervan was dat aanvullend onderzoek nodig was dat uiteindelijk in maart 2016 aan zorgverzekeraars is opgeleverd en door hen is geaccordeerd. Voorgaande betekent dat ter afronding van het zelfonderzoek 2014 voor beide onderzoeken op microniveau moet worden aangetoond dat de geconstateerde afwijkingen daadwerkelijk gecorrigeerd zijn. Tegelijk wordt gewerkt aan het zelfonderzoek 2015 waarvan de regelgeving begin 2016 beschikbaar is gekomen.

Voor de bepaling van de omzet 2015 zijn de omzetverantwoordingen van het MCH en Bronovo per 2015 samengevoegd tot één omzetverantwoording. Hierbij loopt tevens, in het kader van de integrale bekostiging, de omzetbepaling van het honorarium van de vrijgevestigde specialisten mee. De omzet 2015 bevat de gefactureerde omzet zorgproducten, de mutaties op de nog te factureren zorgproducten en de mutatie onderhanden werk. Tevens is 1% van de factuurwaarde van de omzet 2015 voorzien voor de afwikkeling van rechtmatigheidscontroles door zorgverzekeraars. Ook is de omzet zo nodig genuanceerd voor de contractafspraken met zorgverzekeraars over de diverse jaren en wordt het onderhanden werk, evenals in 2014, gewaardeerd tegen 95% van de waarde.

6.2 Jaarverantwoording

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de cijfers opgenomen van MCH-Bronovo en de deelnemingen waarin zij een controlerend belang heeft. Voor 2015 zijn dit Express-so BV, Bronovo Participaties BV, West End Facility BV, Apotheek MCH Lijnbaan BV en Lab West BV.

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste (geconsolideerde) kengetallen weergegeven uit de jaarrekening 2015.

Financiële kengetallen (x €1.000)	2015	2014
Totale bedrijfsopbrengsten	483.260	425.153
Resultaat	8.704	8.436
Winstmarge	1,8%	2,0%
Eigen vermogen	131.667	122.963
Solvabiliteit (balanstotaal)	32,0%	29,9%
Langlopende schulden ¹	125.439	117.596
Loan to value ²	51,4%	51,9%
Debt Service Coverage Ratio (DSCR) ³	2,5	2,5
Cashflow ontwikkeling	-59.090	40.845
Liquiditeitsratio ⁴	1,2	1,3

1) Inclusief aflossingsverplichting komend boekjaar.

2) De langlopende schulden worden in deze ratio uitgedrukt als percentage van de materiële vaste activa.

3) Deze ratio, waarbij het resultaat voor rente en afschrijving wordt gedeeld door de rente en aflossingsverplichtingen, geeft weer in hoeverre de instelling aan haar rente en aflossingsverplichtingen kan voldoen.

4) Deze ratio, waarbij de vlottende activa worden gedeeld door de kortlopende schulden, geeft weer in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

6.3 Resultatenrekening

De totale bedrijfsopbrengsten zijn gestegen naar € 484 mln. Dat is een stijging van € 58 mln. ten opzichte van 2014. Deze stijging wordt grotendeels verklaard door de overgang naar de integrale bekostiging. De resterende stijging betreft mutaties uit het voorgaande jaar. De overige bedrijfsopbrengsten dalen door de oprichting van het MSB waaraan tot 2015 voor een bedrag van rond de € 4 mln. aan personeel werd doorbelast. De toename van de subsidies voor opleidingen is te verklaren door een toename van het aantal ziekenhuisartsen in opleiding waarvoor, weliswaar beperkt, een subsidie wordt ontvangen maar met name door de subsidie kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg.

De totale bedrijfslasten zijn met € 59 mln. toegenomen. De belangrijkste aanpassing betreft het opnemen onder de bedrijfslasten van het honorarium van het MSB ter waarde van € 55 mln. De personele bezetting is in 2015 afgenomen door de reorganisatie bij het Huis Nebo en diverse reorganisaties binnen het ziekenhuis. Bovendien is door de oprichting van het MSB personeel van het ziekenhuis overgegaan naar het MSB. Desalniettemin is de toename van de personele kosten toe te schrijven aan het CAO-effect (€ 4 mln.) en de hoge kosten voor personeel niet in loondienst. De hoge kosten voor personeel niet in loondienst zijn toe te rekenen aan het project HIX (€ 4 mln.), de oprichting van het MSB (€ 2,8 mln.) en het laten uitvoeren van een aantal reorganisaties waardoor tijdelijk additioneel personeel is ingehuurd. De kosten voor rente en afschrijving dalen licht. Echter, dit betreft een eenmalig effect doordat de ingebruikname van de kliniek Antoniushove in december plaatsvond en het nieuwe ziekenhuisinformatiesysteem (HIX) pas in juni in gebruik is genomen. Per 2016 zullen ze een volledig jaar op de exploitatie drukken. De overige bedrijfskosten zijn gestegen met € 0,8 mln. Deze beperkte stijging ten opzichte van 2014 is te verklaren doordat in 2014 € 8 mln. meer gedoteerd is aan de voorziening groot onderhoud dan in 2015. De bedrijfskosten nemen toe door een toename van de uitgaven voor de dure geneesmiddelen, maar ook door een toename van het gebruik van cardiologisch interventie materiaal.

Daarnaast is door de implementatie halverwege 2015 van het ziekenhuisinformatiesysteem sprake van eenmalige dubbele ICT kosten doordat voor beide systemen in 2015 licentiekosten zijn betaald.

6.4 Balans

De ontwikkeling van de DSCR (gelijk), solvabiliteit (hoger) en *loan to value* (lager) laat het afgelopen jaar een verdere verbetering zien. Het rendement valt terug als gevolg van de invoering van de integrale bekostiging. Zonder deze wijziging zou het rendement iets zijn toegenomen.

De post materiële vaste activa is in 2015 verder toegenomen als gevolg van het afronden van de kliniek Antoniushove, de start van de bouw van het radiotherapiecentrum en de investering in het nieuwe ziekenhuisinformatiesysteem (HIX). De verwachting is dat deze post in 2016 nog verder zal oplopen.

Doordat de prijzen pas laat in 2015 met zorgverzekeraars tot stand zijn gekomen is de facturatie pas in december 2015 daadwerkelijk opgestart. Met een aantal zorgverzekeraars is uiteindelijk de facturatie pas in 2016 gestart. Voorgaande leidt ertoe dat de balans een hoge post openstaande vorderingen heeft maar dat ook de post nog te factureren omzet hoger is dan in 2014. Tegelijk met deze hoge debiteurenstand en hoge post nog te factureren is de bevoorschotting van de omzet door zorgverzekeraars verder verhoogd. Per saldo stijgt de debiteurenpositie met € 59 mln. Door de late facturatie zijn de liquide middelen ultimo 2015 aanzienlijk lager dan 2014.

Het positieve resultaat heeft geleid tot een verdere versteviging van het eigen vermogen naar een bedrag van € 132 mln. De solvabiliteit komt daarmee uit op 32,0% van het balanstotaal, een stijging van 2,1 procentpunt ten opzichte van 2014.

Eind 2015 zijn twee nieuwe leningen, € 15 mln. voor dertig jaar en € 6 mln. voor vijftien jaar, aangetrokken voor de financiering van de nieuwbouw van de kliniek Antoniushove. De

laatste € 3 mln. voor vijftien jaar volgt in 2016. Verder is de financiering van de nieuwbouw Radiotherapie voor € 18 mln. rond met een bereidheid tot borgstelling door het Waarborgfonds. Ook is de financiering van de aanbouw van de nieuwe vleugel bij Bronovo (Ster 3) rond met het beschikbaar komen van een krediet van € 25 mln. waar vanaf 2016 gebruik van zal worden gemaakt.

Het onderstaande overzicht toont de resultaten van de deelnemingen:

Resultaat deelnemingen

Rechtstreekse kapitaalbelangen > = 20%

Express-so BV te Den Haag	€ 37.656
West End Facility BV te Den Haag	€ -47.192
Apotheek MCH Lijnbaan BV te Den Haag	€ 349.597
Lab West BV te Den Haag	€ 39.641

Zeggenschapsbelangen:

Bronovo Participaties BV heeft volgende belangen:

Bronovo Behandeladviescentrum Ouderengeneeskunde BV	€ 59.680
Bronovo Martha Flora BV	€ -468.343
Cardiologie Centrum Voorschoten BV	€ 31.000

6.5 Financiële instrumenten

Ten behoeve van de continuïteit streeft MCH-Bronovo ernaar om de financiële risico's te beheersen en te beperken. We maken hierbij zo nodig gebruik van afgeleide financiële instrumenten, voor zover financiële factoren als renteschommelingen een materiële impact dreigen te hebben op de kasstromen en het resultaat.

De financiering van MCH-Bronovo bestaat voor een aanzienlijk deel uit vreemd vermogen. Sterke rentefluctuaties kunnen dan ook leiden tot sterke schommelingen in de kasstromen en het resultaat. MCH-Bronovo probeert deze fluctuaties op verschillende manieren te ondervangen. Waar mogelijk maken we gebruik van leningen met een vaste rente in plaats van leningen met een variabele rente. Bij de vastrentende leningen streeft MCH-Bronovo naar een evenwichtige spreiding van de rentevervalmomenten en rentelooptijden. Bij leningen met een variabele rente maken we gebruik van rentederivaten om het risico van een stijgende rente te ondervangen. Er is dan ook altijd een relatie tussen een afgesloten lening en de aanwezigheid van een derivaat. MCH-Bronovo waardeert haar derivaten in de jaarrekening tegen kostprijs, met toepassing van kostprijs hedge-accounting.

Per balansdatum heeft MCH-Bronovo twee renteswaps lopen, die gekoppeld zijn aan twee leningen met een variabele rente. Door de huidige lage marktrente hebben deze renteswaps per 31 december een negatieve waarde van € 1,2 mln. Een negatieve waarde leidt niet tot *margin calls*.

6.6 Administratieve organisatie en interne controle

Zoals eerder reeds toegelicht hebben de zelfonderzoeken 2014 een lange doorlooptijd gekend en is er zelfs een aanvullend onderzoek uitgevoerd. Het onderstaande overzicht geeft de resultaten weer in relatie tot de onderzochte massa.

	Totaal	MCH	Bronovo
Impact 2014 totaal	-1.525.406	-963.452	-561.954
Addendum 2 d.d. 08-02-2016/16-02-2016	-745.100	-460.406	-284.694
Addendum 1 d.d. 22-10-2015	0	0	nvt
Rapport d.d. 02-07-2015	-780.306	-503.046	-277.260
Omzet 2014	423.614.447	302.957.497	120.656.950
Impact 2014 totaal in % omzet	-0,36%	-0,32%	-0,47%

Impact 2012/2013 totaal	-2.905.805	-1.875.160	-1.030.645
Omzet 2013/2012	567.171.880	330.976.270	236.195.610
Impact 2013/2012 totaal in % omzet	-0,51%	-0,57%	-0,44%

Op basis van bovenstaand kan geconcludeerd worden dat in 2014 het foutpercentage ruim onder de 1% is gebleven. Tegelijkertijd hebben de zelfonderzoeken inzicht gegeven in verdere mogelijkheden tot verbetering van de registratie en beheersing van de registratie. Zoveel als mogelijk zijn aanvullende maatregelen genomen om de registratie in één keer goed te laten plaatsvinden. Tegelijkertijd zijn de aspecten uit het zelfonderzoek omgezet in dagelijkse controles om de ingezette verbeteringen in de administratieve processen te monitoren.

Ten opzichte van het zelfonderzoek 2012/2013 is het foutpercentage afgenomen. De onderstaande tabel toont de drie fouten in 2014 die 80% van de fouten verklaren.

Top 3	Totaal	MCH	Bronovo
Onterecht vastleggen polikliniekbezoek – indien er geen face to face contact is.	-149.589	0	-149.589
Onterecht vastleggen van zorgactiviteit wondtoilet	-356.159	-282.510	-73.649
Onterecht een parallel zorgtraject openen	-735.039	-457.373	-277.666
Totaal	-1.240.787	-739.883	-500.904

In 2015 zijn zowel het ziekenhuisinformatiesysteem als het financiële systeem van beide ziekenhuizen geconverteerd naar een gezamenlijk systeem. De conversie van beide systemen hebben geen grote issues met zich meegebracht met betrekking tot de volledigheid van de conversie. Uit audits die zijn gehouden op de conversieset zijn zeer beperkte afwijkingen geconstateerd welke direct zijn gecorrigeerd of van een dusdanig beperkte omvang waren dat deze geaccepteerd zijn en daar waar nodig afgeboekt.

Op 16 juni 2015 is MCH-Bronovo geconfronteerd met een bezoek van de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza) inzake de verantwoording van de dure geneesmiddelen in het transitieformulier van het MCH. Op het moment van het schrijven van dit jaardocument zijn wij nog in afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek. Wel is inmiddels een intern onderzoek uitgevoerd waarvan in concept een rapportage gereed is.

6.7 Het Huis Nebo

In maart 2015 is het reorganisatieplan Nebo goedgekeurd en in uitvoering gezet. Belangrijkste doel was de teruglopende opbrengsten te vertalen in maatregelen om eind 2015 tot een sluitende exploitatie te komen. De bedrijfsopbrengsten zijn met € 1,5 mln. afgenomen. In de bedrijfsopbrengsten 2015 zit een incidentele tegenvaller ter waarde van € 400.000 ten gevolge van lagere opbrengsten dan ingeschat in eerdere jaren. Tegenover deze tegenvaller staat een meevaller door de vrijval van de reorganisatievoorziening. Gecorrigeerd voor de reorganisatievoorziening van € 2 mln. in 2014 zijn de bedrijfslasten met € 1,6 mln. afgenomen, bestaande uit € 1 mln. afname van de personele kosten en € 0,6 mln. materiële kosten. De verwachting is dat in 2016 een gezonde en structureel sluitende exploitatie tot de mogelijkheden behoort.

6.8 Risico's

In 2015 zijn met de meeste zorgverzekeraars aanneemsommen overeengekomen welke een zekerheid met betrekking tot de opbrengsten gaven. Voor 2016 is dit niet meer het geval en zijn met de meeste zorgverzekeraars plafondafspraken tot stand gekomen. Het daadwerkelijk realiseren van deze plafondafspraken middels passende prijzen en voldoende volume zal voor 2016 de opgave zijn.

De afspraken met verzekeraars kennen deelplafonds voor dure geneesmiddelen en de ziekenhuiskosten. De opdeling van de afspraken in deelplafonds brengt een extra substitutierisico met zich mee. Dit risico kan maar in beperkte mate bijgestuurd worden.

Een tweede risico vormen de investeringen die nodig zijn om de fusie-effecten te realiseren. Deze investeringen zijn alleen mogelijk indien deze daadwerkelijk baten in de exploitatie opleveren, gelet op de ontwikkeling van het rendement en Ebitda.

Een teruglopende marge is het derde risico. In de begroting 2016 zijn maatregelen opgenomen die de marge op peil moeten houden. Het uitvoeren van deze maatregelen is voor 2016/2017 de uitdaging.

Jaarrekening 2015

**Stichting Medisch Centrum
Haaglanden en Bronovo-Nebo**

INHOUDSOPGAVE

Pagina

7.1	Geconsolideerde Jaarrekening 2015	34
7.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2015	35
7.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2015	36
7.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	37
7.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	38
7.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2015	47
7.1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	60
7.1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	61
7.1.8	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	62
7.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2015	63
7.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2015	64
7.1.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2015	77
7.1.12	Enkelvoudige resultatenrekening over 2015	78
7.1.13	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	79
7.1.14	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2015	80
7.1.15	Enkelvoudig mutatieoverzicht immateriële vaste activa	89
7.1.16	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	90
7.1.17	Enkelvoudig mutatieoverzicht financiële vaste activa	91
7.1.18	Enkelvoudig overzicht langlopende schulden ultimo 2015	92
7.1.19	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2015	93
7.2	Overige gegevens	101
7.2.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	102
7.2.2	Resultaatbestemming	102
7.2.3	Gebeurtenissen na balansdatum	102
7.2.4	Nevenvestigingen	102
7.2.5	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	102

7.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2015

7.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING**7.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015****(na resultaatbestemming)**

	Ref.	31-dec-15	31-dec-14
		€ 1.000	€ 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	0
Materiële vaste activa	2	244.265	226.744
Financiële vaste activa	3	4.575	2.989
Totaal vaste activa		248.840	229.733
Vlottende activa			
Voorraden	4	1.438	1.303
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	4.120	23.041
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	0	0
Debiteuren en overige vorderingen	7	154.023	95.460
Liquide middelen	9	2.760	61.850
Totaal vlottende activa		162.341	181.654
Totaal activa		411.181	411.387
PASSIVA			
	Ref.	31-dec-15	31-dec-14
		€ 1.000	€ 1.000
Groepsvermogen	10		
Kapitaal		1.336	1.336
Bestemmingsreserves		8.106	8.106
Bestemmingsfondsen		-5.683	-5.665
Algemene en overige reserves		127.908	119.186
Aandeel derden		439	464
Totaal groepsvermogen		132.106	123.427
Voorzieningen	11		
Voorzieningen uit hoofde van macrobeheersinstrument		0	0
Overige voorzieningen		35.606	39.119
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	12	112.100	103.669
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	270	315
Overige kortlopende schulden	13	131.099	144.857
Totaal passiva		411.181	411.387

7.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

	Ref.	2015 € 1.000	2014 € 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	16	426.642	366.506
Subsidies	17	24.895	22.597
Overige bedrijfsopbrengsten	18	31.723	36.050
Som der bedrijfsopbrengsten		483.260	425.153
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	246.814	242.855
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	29.144	29.830
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	21	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	22	54.891	0
Overige bedrijfskosten	23	139.524	138.840
Som der bedrijfslasten		470.373	411.525
BEDRIJFSRESULTAAT		12.887	13.628
Financiële baten en lasten	24	-3.915	-4.777
Resultaat aandeel derden	25	-171	-232
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		8.801	8.619
Buitengewone baten	26	0	0
Buitengewone lasten	26	0	0
Buitengewoon resultaat		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR VOOR BELASTINGEN		8.801	8.619
Belastingen	27	-97	-183
RESULTAAT BOEKJAAR NA BELASTINGEN		8.704	8.436
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>			
		2015	2014
		€ 1.000	€ 1.000
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		-18	-2.013
Algemene en overige reserves		8.722	10.449
		8.704	8.436

7.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	Ref.	2015		2014	
		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			12.887		13.628
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	20	29.144		29.830	
- aandeel derden		-25		90	
- mutaties voorzieningen	11	-3.513		10.383	
			25.606		40.303
Veranderingen in vlottende middelen:					
- voorraden	4	-135		689	
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's /					
DBC-zorgproducten	5	18.921		-5.816	
- vorderingen	7	-58.563		43.556	
- vorderingen/schulden uit hoofde van					
financieringstekort respectievelijk -overschot	6	-45		-5.182	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	13	-13.758		6.287	
			-53.580		39.534
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			-15.087		93.465
Ontvangen interest	24	121		311	
Betaalde interest	24	-3.867		-4.623	
Resultaat aandeel derden	25	-171		-232	
Resultaat deelnemingen	24	-169		-465	
Belastingen	27	-97		-183	
Buitengewoon resultaat	26	0		0	
			-4.183		-5.192
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			-19.270		88.273
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	2	-46.032		-36.179	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	56		763	
Investerings immateriële vaste activa		0		0	
Desinvesteringen immateriële vaste activa		0		0	
Verwervingen deelnemingen en/of					
samenwerkingsverbanden	2	-689		-1.137	
Vervreemdingen deelnemingen en/of					
samenwerkingsverbanden		0		0	
Nieuw opgenomen leningen u/g	3	-16		0	
Aflossing leningen u/g	3	229		0	
Investerings in overige financiële vaste activa	3	-1.799		40	
Desinvesteringen overige financiële vaste activa		0		0	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-48.251		-36.513
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	12	21.000		0	
Aflossing langlopende schulden	12	-12.569		-10.915	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			8.431		-10.915
Mutatie geldmiddelen			-59.090		40.845
Stand geldmiddelen per 1 januari			61.850		21.005
Stand geldmiddelen per 31 december			2.760		61.850
Mutatie geldmiddelen			-59.090		40.845

Toelichting:

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

7.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Zorginstelling Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo (MBN) is statutair (en feitelijk) gevestigd te Den Haag.

Vestigingsadres

Naam: Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo
Adres: Lijnbaan 32, 2512 VA Telefoon: 070-3302000
Postbus: Postbus 432, 2501 CK KvK: 61262935
Plaats: Den Haag

De belangrijkste activiteiten van MBN zijn het verlenen en organiseren van de gezondheidszorg in de ruimste zin, het geven van beroepsgericht onderwijs en het meewerken aan opleidingen en het verrichten van wetenschappelijk onderzoek in het kader van de volksgezondheid. Verder worden in verpleeghuis Nebo somatische en psychogeriatrische bewoners behandeld en verzorgd.

Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo is per 1 januari 2015 ontstaan uit de fusie van de stichting Medisch Centrum Haaglanden en de stichting Bronovo-Nebo. De activa en passiva zijn overgegaan in deze nieuw opgerichte entiteit. De wijze van verwerking van deze samensmelting van belangen is volgens de 'pooling of interests' methode. Er zijn geen activiteiten afgestoten bij de samensmelting. De grondslagen van waardering zijn in 2014 al gelijkgetrokken waardoor er geen herwaardering heeft plaatsgevonden in 2015.

Stichting Medisch Centrum Haaglanden heeft € 276.963.000 aan activa en passiva ingebracht, een omzet van € 298.049.000 en een netto resultaat van € 9.791.000.

Stichting Bronovo-Nebo heeft € 134.543.000 aan activa en passiva ingebracht, een omzet van € 127.197.000 en een netto resultaat van € – 1.355.000.

De jaarrekening is opgesteld in euro's. In deze jaarrekening zijn alle bedragen x € 1.000 opgenomen, tenzij anders is vermeld.

De Raad van Bestuur van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld in de vergadering van 23 mei 2016.

De Raad van Toezicht van de Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo heeft de jaarrekening 2015 goedgekeurd in de vergadering van 26 mei 2016.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 655 inzake de jaarverslaggeving voor zorginstellingen, en Titel 9 Boek 2 BW.

Vergelijking met voorgaand jaar

De presentatie van de opbrengsten in de resultatenrekening, met inbegrip van de vergelijkende cijfers (waar mogelijk), is aangepast aan de gewijzigde bekostiging van onze instelling (zoals toegelicht in paragraaf 7.1.10 in deze jaarrekening). Dit wijkt af van het voorgeschreven model van de Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2015), maar is in overeenstemming met Ontwerp Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2016). Naar onze mening geeft de nieuwe presentatie beter inzicht in de herkomst en aard van de opbrengsten.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Er zijn geen onzekerheden van materieel belang op grond waarvan twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van MBN. De verwachting is dat de cashflow over het boekjaar 2016 zich positief zal ontwikkelen.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van MBN opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin MBN direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat wordt beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kunnen worden beheerst. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding bestaat, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Wanneer er sprake is van een belang in een joint venture, dan wordt het desbetreffende belang proportioneel geconsolideerd. Van een joint venture is sprake indien als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Consolidatie

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

In de consolidatie zijn de volgende rechtspersonen begrepen:

• *Express-so BV te Den Haag (100%);*

De exploitatie van de restauratieve voorzieningen in de centale hal van het Westeinde en Antoniushove en het bedrijfsrestaurant in Antoniushove wordt door Express-so verzorgd.

• *West End Facility BV te Den Haag (100%);*

In West End Facility zijn schoonmaakwerkzaamheden en -diensten, afvalverwerking, interne verhuizingen en gebouw- en terrein gebonden werkzaamheden ondergebracht.

• *Apotheek MCH Lijnbaan BV te Den Haag (51%);*

De activiteiten bestaan uit het exploiteren van een openbare apotheek in Westeinde.

• *Lab West BV te Den Haag (50%);*

De BV exploiteert het Klinisch Chemisch Laboratorium van het HagaZiekenhuis en MCH. De aandelen van de vennootschap zijn voor 50% in handen van het HagaZiekenhuis en MCH bezit de andere 50% van de aandelen.

• *Bronovo Participaties BV te Den Haag (100%).*

In Bronovo Participaties BV zijn de deelnemingen in de volgende vennootschappen opgenomen:

- Bronovo Behandeladviescentrum Ouderengeneeskunde BV te Den Haag (50,01%);
- Cardiologie Centrum Voorschoten BV te Voorschoten (30%);
- Bronovo Martha Flora BV te Den Haag (50%).

Gezien de zeer beperkte omvang van de activiteiten en de minimale omvang van resultaat en vermogen in relatie tot de omzet van Stichting ZBC Bronovo op het totaal van de groep is besloten om consolidatie van Stichting ZBC Bronovo te Den Haag achterwege te laten.

Op grond van artikel 7, lid 5 en 6 van de Regeling Verslaggeving WTZi zijn de volgende entiteiten buiten de consolidatie gebleven:

- Stichting Vrienden van Bronovo;
- Stichting Vrienden van het Huis Nebo.

Verbonden rechtspersonen

Als verbonden partijen worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van MBN en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transacties en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de Raad van Bestuur zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de Raad van Bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Regeling Verslaggeving WTZi een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten: Ziekenhuis MCH-Bronovo en Verpleeghuis Nebo.

Bij de verdeling van de resultatenrekening per segment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen.

Onder de investeringen zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor geldmiddelen zijn opgeofferd.

7.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en de passiva is de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa en passiva hiertegen gewaardeerd.

Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De vaste activa worden lineair afgeschreven met een restwaarde van € 0. De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de geschatte levensduur die per categorie als volgt zijn bepaald:

Terreinvoorzieningen	10 tot 50 jaar
Gebouwen	30 tot 50 jaar
Verbouwingen en installaties	3 tot 20 jaar
Inventarissen en ICT	2 tot 10 jaar

Op de grondwaarde vindt geen afschrijving plaats. Bouwrente wordt niet geactiveerd.

De materiële vaste activa waarvan de instelling krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze als vooruitontvangen bedrag onder de overlopende passiva opgenomen.

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste gebracht van deze voorziening.

De Minister van VWS heeft een overgangsregime kapitaallasten bewerkstelligd. Dit overgangsregime geeft, aflopend in de tijd, gedeeltelijke zekerheid voor oudbouw- en nieuwbouwproblematiek van het vastgoed (door versnelde afschrijving en vergoeding in de budgetten). Dit overgangsregime is uitgewerkt in beleidsregels van de NZa.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bijzondere Waardevermindering

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

MBN heeft voor het ziekenhuis een bedrijfswaardeberekening opgesteld om te beoordelen of er sprake is van een bijzondere waardevermindering. De uitkomsten van de bedrijfswaardeberekening zijn sterk afhankelijk van veronderstellingen over de tarieven in de toekomstige afspraken met Zorgverzekeraars, groei van de productie en disconteringsvoeten die mede afhankelijk zijn van de toekomstige marktontwikkelingen, financiering en bekostiging. De bedrijfswaardeberekening geeft aan dat de bandbreedte van de uitkomst zeer groot kan zijn.

De uitgangspunten die het ziekenhuis hanteert zijn de volgende:

- Jaarlijkse groei: volume 0,5% en prijs 0,5% in 2016 en vervolgens 1,5%. Dit resulteert in 1% omzetgroei in 2016 en daarna 2% per jaar;
- Inflatie 2% per jaar;
- Discontovoet bedraagt 2,9% en 4,71% voor alleen Nebo.

De ingeschatte opbrengstwaarde is hoger dan de boekwaarde eind 2015. Aangezien dit saldo positief is, zijn geen aanpassingen gedaan aan de waardering van het vastgoed.

Een eventuele afwijking van de verwachtingen kan mogelijk een substantiële impact hebben op de vermogenspositie van MBN in de toekomst, zowel voor het beeld van resultaat en vermogen in de onderhavige jaarrekening als in toekomstige jaren. Een dergelijke afwijking zal, voorzover aan de orde, worden verwerkt in het jaar dat deze voldoende betrouwbaar kan worden bepaald.

Het Ministerie van VWS heeft in 2011 het parlement geïnformeerd over de toekomst van de AWBZ- en GGZ-instellingen. Met de invoering van de Normatieve Huisvestingscomponent (NHC) per 1 januari 2012 is een van de laatste stappen gezet in de richting van de volledig prestatiegerichte bekostiging van de AWBZ- en de GGZ-sector. De NHC is een nieuw bekostigingssysteem voor zorgvastgoed in care, waarbij zorgvastgoed wordt gefinancierd via een landelijk vastgesteld tarief per gerealiseerde zorgeenheid. Vastgoedrisico's komen daarmee volledig bij de zorginstellingen te liggen. De wijziging heeft grote invloed op de omvang van de toekomstige opbrengsten en de dekking van huisvestingslasten. Dit werkt door op de waardering van zorgvastgoed in de jaarrekening 2011 en later. Zorginstellingen moeten de waarde van de vastgoedportefeuille opnieuw beoordelen, waarbij rekening wordt gehouden met reële afschrijvingstermijnen op basis van de (resterende) economische gebruiksduur. De voor het verpleeghuis Nebo uitgevoerde bedrijfswaardetoets heeft geen aanleiding gegeven tot een lagere waarde dan de thans berekende boekwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen historische inkooprijzen onder toepassing van de FIFO-methode of lagere opbrengst-waarde.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten niet in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten geen deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Afgeleide financiële instrumenten

MBN documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedges. Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer de instelling niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

MBN waardeert de transacties tegen kostprijs onder toepassing van kostprijs-hedge-accounting. Slechts het ineffektieve deel dat in een verlies resulteert wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd op basis van de huidige opbrengstwaarde. Tot het onderhanden werk worden gerekend al die trajecten die nog niet zijn afgesloten per balansdatum. De huidige opbrengstwaarde wordt bepaald door de tussentijds afgeleide Zorgproducten door de OHW Grouper te waarderen tegen 95% van de verkoopprijs gecorrigeerd voor eventuele overschrijdingen van de contractwaarden met zorgverzekeraars. Op het onderhanden werk worden de voorschotten in mindering gebracht die zijn ontvangen van zorgverzekeraars.

De reeds gesloten zorgproducten die nog niet zijn gefactureerd zijn ondergebracht in 'Nog te factureren omzet' onder de overige vorderingen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering, evenals voorschotten vanwege uitgestelde facturatie.

Vorderingen op patiënten worden als volgt gewaardeerd:

< 60 dagen:	100% inbaar
> 60 dagen en <= 360 dagen:	14% inbaar
> 360 dagen:	0 % inbaar

Vorderingen op instellingen worden als volgt gewaardeerd:

> 91 dagen en < 360 dagen:	50% inbaar
>= 360 dagen:	0 % inbaar

Vorderingen op niet EU-ingezetenen worden als niet inbaar behandeld.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Op de presentatie en classificatie van de onderdelen van het eigen vermogen van MBN is de Ontwerp Richtlijn 655 toegepast. Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het netto belang in de netto-activa van de desbetreffende groepsmaatschappijen.

Voor zover de desbetreffende groepsmaatschappij een negatieve nettovermogenswaarde heeft, worden de negatieve waarde en de eventuele verdere verliezen niet toegewezen aan het aandeel derden, tenzij de derden-aandeelhouders een feitelijke verplichting hebben en in staat zijn om de verliezen voor hun rekening te nemen. Zodra de nettovermogenswaarde van de groepsmaatschappij weer positief is, worden resultaten toegekend aan het aandeel derden.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Egalisatierekening groot onderhoud

De egalisatierekening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties, e.d., gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan. De voorziening is gebaseerd op nominale waarde.

Voorziening persoonlijk budget levensfase (toerekening aan jaren)

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de nominale waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd.

Voorziening jubilea

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de nominale waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening goodwill specialisten

Om te komen tot integratie van de medische staven is het nodig om de toelatingsvoorwaarden te harmoniseren. De kosten van deze harmonisatie, zijnde de te betalen goodwill aan de uittrekkende specialist van de locatie, zijn hiervoor voorzien.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening is gevormd voor de verwachte kosten inzake de oprichting van Lab West BV. Tevens is een reorganisatievoorziening is gevormd voor de verwachte kosten inzake de reorganisatie bij Nebo. Eventuele reorganisatiekosten worden op deze posten verantwoord.

Schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden niet meegenomen in de waardering. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Verzekeringen

MBN heeft als beleid om claims, voor zover deze het verzekerde bedrag overstijgen, te voorzien.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

7.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten.

Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Opbrengsten

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Bij de bepaling van de opbrengsten zorgverzekeringswet heeft MBN de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 7.1.4 van deze jaarrekening. Hierbij is de "Handreiking Omzetverantwoording MSZ 2014" gevolgd, die door het Bestuurlijk Overleg onder voorzitterschap van het Ministerie van VWS is vastgesteld.

De bedragen voor de overige zorgprestaties en subsidies zijn gebaseerd op de algemene beleidsregels en beschikkingen van onder meer de NZa.

De overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit diverse opbrengsten als huur, parkeren en doorberekende kosten. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomsten.

Personele kosten

Lonen, salarissen, en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Honoraria medisch specialisten

Ingevolge de invoering van integrale bekostiging per 1 januari 2015 behoren de honorariumvergoedingen voor medisch specialisten tot het opbrengstbegrip van de instelling. Baten uit hoofde van integrale bekostiging worden verantwoord wanneer gerealiseerd.

De verdeling van de integrale bekostiging in opbrengsten voor het ziekenhuis en opbrengsten voor vrijgevestigde medisch specialisten vindt plaats op basis van gemaakte afspraken tussen het ziekenhuis en het medisch specialistisch bedrijf. Onder de kosten zijn samenhangend met deze post vergoedingen aan het medisch specialistisch bedrijf verantwoord.

Pensioenen

MBN heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij MBN. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. MBN betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2014 diende het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 104,5% te hebben. De dekkingsgraad bedroeg toen 109%. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. Op 31 december 2023 moet de dekkingsgraad minimaal 123% zijn. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. MBN heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. MBN heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat MBN zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door MBN gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van MBN voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Belastingen

MBN is vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, op basis van artikel 5.1, onderdeel c, sub1, Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. MBN is belastingplichtig voor de omzetbelasting. Met West End Facility BV is een fiscale eenheid gevormd voor de omzetbelasting.

De rechtspersonen waarin wordt deelgenomen in het geplaatste kapitaal door MBN zijn zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

De belasting over het resultaat van de deelnemingen wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-afrekbare kosten.

Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief, welke is vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Het tarief voor de heffing van vennootschapsbelasting voor het jaar 2015 bedraagt 20% voor het belastbare bedrag tot EUR 200.000. Daarboven bedraagt het vennootschapsbelastingtarief 25%.

7.1.4.4 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregels toepassing WNT d.d. 23 december 2014 en deze als normenkader gehanteerd bij het opmaken van deze jaarrekening.

7.1.4.5 Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2015

Inleiding

De landelijke onzekerheden waarmee MBN tot en met 2014 geconfronteerd werd zijn in 2015 verder afgenomen. De resterende in de jaarrekening 2015 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor MBN hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2014;
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2015;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar;
4. De afwikkeling van het FB-systeem geldend tot en met 2011;
5. De overgangsregeling kapitaallasten;
6. Overige (lokale) onzekerheden.

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft MBN de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 7.1.4 van deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2014 meegenomen en is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2015 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2015

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2015 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2014

De onderhandelingen met de zorgverzekeraars over de finale verrekening van de uitkomsten van het zelfonderzoek 2014 zijn nog onderhanden. De verwachte uitkomsten van deze onderhandelingen zijn nog niet verwerkt in de jaarrekening 2015 maar vallen binnen de getroffen voorziening in 2014 voor rechtmatigheidscontroles. MBN gaat er dan ook van uit dat de voorziening een betrouwbare schatting is van de uiteindelijke uitkomst van de onderhandelingen met de zorgverzekeraars.

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2015

De NFU, NVZ en ZN hebben eind december 2015 een Handreiking rechtmatigheidscontroles MSZ 2015 gepubliceerd. Door de NZa is niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, waarmee een inherent risico blijft bestaan.

Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2015 concluderen.

MBN heeft op basis van een risicoanalyse onderzoek verricht naar de risico's die materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken. Ook is een inschatting gemaakt van de DCM-controles over 2015 op basis van eigen tooling.

7.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Daarnaast wordt op basis van deze handreiking een onderzoek inzake 2015 uitgevoerd. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting zal MBN de definitieve rapportage in juni 2016 aan de representerende zorgverzekeraars aanleveren en volgt voor eind 2016 uitsluitel over dit onderzoek. Dit kan naar verwachting van de raad van bestuur van MBN leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig zijn nuanceringen geboekt.

Doelmatigheidscontroles over 2015 zullen door de zorgverzekeraars nog uitgevoerd worden. MBN gaat er van uit dat dit geen financieel effect met terugwerkende kracht heeft. De NZa heeft in het landelijk overleg echter niet bevestigd dat dit een terechte aanname is, dus deze onzekerheid blijft vooralsnog bestaan. Privaatrechtelijk heeft MBN geen afspraken terzake gemaakt met verzekeraars, anders dan verwerking van de aandachtspunten zoals opgenomen in het landelijke omzetonderzoek en het bepalen van de toekomstige handelswijze op nieuwe doelmatigheidsaspecten.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten is verwerkt in deze jaarrekening.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar

MBN heeft met de zorgverzekeraars voor 2015 schadelastafspraken op basis van aanneemsommen en plafondafspraken gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2015 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2015 in lijn met de Handreiking Omzetverantwoording en rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking Omzetverantwoording op de omzet 2015 in mindering gebracht en verwerkt in de voorziening te vorderen uit hoofde van contracten ultimo 2015 onder overige vorderingen. De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

4. Afwikkeling FB tot en met 2011

De NZa heeft met circulaire d.d. 4 juli 2014 de uitgangspunten voor finale afwikkeling FB kenbaar gemaakt zoals deze in overleg met de veldpartijen tot stand zijn gekomen. De koepels ZN, NVZ en NFU hebben een convenant gesloten over de procedure van afwikkeling. MBN heeft de jaren tot en met 2011 definitief vastgesteld, inclusief de effecten van materiële controles en de aanpassing van het onderhanden werk ultimo 2011. De afwikkeling van het definitief vastgestelde bedrag, verantwoord onder de overige kortlopende schulden, zal in de loop van 2016 plaatsvinden.

5. Overgangsregeling kapitaallasten

MBN heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016 (BR/CU-2139) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie MBN recht heeft. Op basis van de berekeningen komt MBN tot de (voorlopige) conclusie dat er geen rechten zijn tot suppletie.

6. Overige (lokale) onzekerheden

Transitiebedragen 2012/2013 naar aanleiding van het onderzoek van de NZa op de dure geneesmiddelen verantwoording in het Transitieformulier. MBN heeft op basis van de haar ter beschikking staande informatie een inschatting gemaakt van de door de NZa gestelde onzekerheid en deze verwerkt in de jaarrekening 2015.

Conclusie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van MBN op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**ACTIVA****1. Immateriële vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Kosten oprichting en uitgifte van aandelen	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	0	0
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	0	0
Vooruitbetalingen op immateriële activa	0	0
Totaal immateriële vaste activa	0	0

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari	0	61
Bij: investeringen	0	0
Bij: herwaarderings	0	0
Af: afschrijvingen	0	61
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	0	0

Toelichting:

Geen opmerkingen.

2. Materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Bedrijfsgebouwen en terreinen	150.111	138.938
Machines en installaties	24.569	16.849
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	49.144	43.612
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	17.582	24.589
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	2.859	2.756
Totaal materiële vaste activa	244.265	226.744

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari	226.744	219.960
Bij: investeringen	46.721	37.316
Bij: herwaarderings	0	0
Af: afschrijvingen	29.144	29.769
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	56	763
Boekwaarde per 31 december	244.265	226.744

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 7.1.6.

Eind 2015 is de nieuwbouw van de kliniek op locatie Antoniushove in gebruik genomen. Deze loopt vanaf december mee in de afschrijvingen. Door de overheveling van In uitvoering naar Gebouwen en Installaties lijkt in overzicht 7.1.6 sprake van een desinvestering. Dit is niet het geval maar wordt veroorzaakt doordat het model geen negatieve getallen toestaat.

In 2015 is voor € 10,2 mln. geïnvesteerd in de overgang naar de HIX release van het Chipsoft ziekenhuis informatie systeem. Deze investering bestaat voor € 6,2 mln. uit software en is in zijn geheel verantwoord onder Andere vaste bedrijfsmiddelen.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Deelnemingen	2.055	265
Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen (deelnemingen)	0	0
Overige effecten	0	0
Vordering op grond van compensatieregeling	0	0
Overige vorderingen financiële vaste activa	12	3
Resultaat deelnemingen	0	0
Aandeel derden	0	0
Leningen	2.508	2.721
Mutatie voorziening deelnemingen	0	0
Disagio op leningen	0	0
Totaal financiële vaste activa	4.575	2.989

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

Specificatie deelnemingen:

x € 1.000	31-12-2014	Mutatie	31-12-2015
MediRisk	246	1.758	2.004
MediRisk (Lab West BV)	3	4	7
Nederlandse Centrum voor Plastische Chirurgie BV	2	-2	0
Apotheek Centrum HAP Den Haag BV	14	30	44
Cardiologie Centrum Voorschoten BV	0	0	0
Totaal	265	1.790	2.055

Specificatie overige vorderingen financiële vaste activa:

x € 1.000	31-12-2014	Mutatie	31-12-2015
Waarborgsom (Lab West BV)	3	0	3
Latente belastingvorderingen	0	9	9
Totaal	3	9	12

Specificatie leningen:

x € 1.000	31-12-2014	Aflossing	Verstrekt	31-12-2015
Lening u/g Apotheek Haagse Ziekenhuizen	2.145	0	0	2.145
Lening u/g Apotheek Antoniusshove	150	0	0	150
Lening u/g MyownFile BV	224	-224	0	0
Lening u/g MediRisk	68	0	0	68
Lening u/g Coöperatie Profportaal Zorg UA	0	0	16	16
Lening u/g Bronovo Martha Flora BV	134	-5	0	129
Totaal	2.721	-229	16	2.508

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 7.1.8.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

Toelichting deelnemingen:

Het door MBN verstrekte kapitaal aan MediRisk bedraagt per 2015 € 2.004.000. In 2015 zijn 2 aanvullende agiostortingen gedaan bij MediRisk zodat door MediRisk wordt voldaan aan de kapitaalvereisten voor verzekeraars. Het door Lab West BV aan MediRisk verstrekte kapitaal bedraagt ca. € 14.000. Het MBN-aandeel betreft 50%. MBN heeft een voorziening getroffen ter hoogte van de kapitaalstorting.

Het Nederlands Centrum voor Plastische Chirurgie BV is in 2015 failliet gegaan, waardoor het belang in deze BV is afgewaardeerd.

Apotheek MCH Lijnbaan BV heeft in 2015 een 100% kapitaalbelang (€ 44.000) in Apotheek Centrum HAP BV te Den Haag.

Toelichting overige vorderingen financiële vaste activa:

In 2012 heeft Lab West BV een waarborgsom van € 6.951 verstrekt. De waarde van deze waarborgsom betreft in 2015 € 6.760. Het aandeel van MBN in deze waarborgsom bedraagt 50%, zijnde een bedrag van € 3.380,50. De waarborgsom heeft betrekking op bij PostNL gedeponeerde bedragen voor frankkosten.

In 2015 heeft Apotheek MCH Lijnbaan BV een latente belastingvordering opgenomen die gewaardeerd is tegen het nominale belastingtarief van 20%. Dit in het kader om verliezen te verrekenen met toekomstige winsten. In 2015 bedraagt de latentie € 8.623.

Toelichting leningen:

De kapitaalstructuur van de Apotheek Haagse Ziekenhuizen (AHZ) voorziet niet in voldoende liquiditeit om de levering van geneesmiddelen aan MBN voor te financieren. Afhankelijk van de omzet wordt middels leningen, door de instellingen, voorzien in voldoende liquiditeit. De lening aan de AHZ bedraagt € 2.145.000.

MBN heeft aan de apotheken, Apotheek Antoniushove BV en Apotheek MCH Lijnbaan BV in totaal een bevoorschotting van € 300.000 verstrekt ter dekking van de voorraadpositie van geneesmiddelen. De bevoorschotting aan de Apotheek MCH Lijnbaan BV is in de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd.

Ten behoeve van het project "MIJN MEDISCHE GEGEVENS" is aan MyOwnFile BV een lening verstrekt van € 224.000. Deze lening is in 2015 geheel afgelost.

Op 30 juni 2011 is Lab West BV opgericht. MBN heeft ter financiering van de aanloopkosten en overname van activa een lening verstrekt van € 945.000. Jaarlijks vindt een aflossing plaats van € 94.500. De restwaarde van de door MBN verstrekte lening bedraagt ultimo 2015 € 567.000. In de geconsolideerde balans wordt deze lening geëlimineerd.

In 1993 is een lening aan MediRisk verstrekt voor een bedrag van € 68.067, de rente op deze lening bedraagt 1,55%.

In 2015 is aan de Coöperatie Profportaal Zorg UA een lening verstrekt ten behoeve van het ontwikkelen van Leeroplossingen voor het Landsteiner Instituut.

Aan Bronovo Martha Flora BV is in 2013 door Bronovo Participaties BV een lening verstrekt met een looptijd tot eind 2019 tegen een rentepercentage van 7%. Ultimo 2015 bedraagt het leningsbedrag € 129.000.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:**

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
		€		€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Express-so BV, te Den Haag	zie 7.1.4	18.000	100%	538.909	37.656
West End Facility BV, te Den Haag	zie 7.1.4	18.000	100%	289.656	-47.192
Apotheek MCH Lijnbaan BV, te Den Haag	zie 7.1.4	9.180	51%	895.841	349.597
Lab West BV, te Den Haag	zie 7.1.4	9.000	50%	-619.684	39.641
Zeggenschapsbelangen:					
Bronovo Participaties BV heeft de volgende belangen:					
Bronovo Behandeladviescentrum Ouderengeneeskunde BV	zie 7.1.4	18.000	50,01%	503.939	59.680
Bronovo Martha Flora BV	zie 7.1.4	100	50%	-1.673.266	-468.343
Cardiologie Centrum Voorschoten BV	zie 7.1.4	5.400	30%	168.000	31.000

Toelichting:

Zowel het resultaat als het vermogen zijn voor 100% in de bovenstaande tabel weergegeven. Verschillen met het verloopoverzicht zijn te verklaren door mutaties in het resultaat uit voorgaande boekjaren.

West End Facility BV heeft een negatief resultaat in 2015 door een getroffen afvloeiingsregeling.

In november 2013 is de exploitatie van Bronovo Martha Flora BV gestart. Medio 2015 is een volledige bezetting bereikt. Omdat dit niet voor het hele jaar gold blijft de omzet nog achter bij de kosten. Daarnaast wordt in 2016 gekeken naar maatregelen om het kostenniveau te verlagen en in lijn te brengen met de omzet.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Medische middelen	1.116	1.040
Leenemballage	40	40
Overige middelen	324	266
Af: incurante voorraden	-42	-43
Totaal voorraden	<u>1.438</u>	<u>1.303</u>

Toelichting:

De voorziening voor incurantheid die in aftrek op de voorraden is gebracht bedraagt € 42.000.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	37.938	69.807
Onderhanden werk GRZ	239	2.023
Af: ontvangen voorschotten	-34.057	-46.491
Af: voorziening onderhanden werk	0	0
Af: afgesloten en nog te factureren zorgproducten	0	-2.298
Totaal onderhanden werk	<u>4.120</u>	<u>23.041</u>

Toelichting:

Het onderhanden werk daalt ten opzichte van 2014 door de verkorting van de doorlooptijd van Zorgproducten per 2015. De voorschotten door Zorgverzekeraars zijn hierop aangepast.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	2014	2015	totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Saldo per 1 januari	-244	-315	-244
Financieringsverschil boekjaar	-71	180	109
Correcties voorgaande jaren	0	-135	-135
Betalingen/ontvangsten	0	0	0
Subtotaal mutatie boekjaar	-71	45	-26
Saldo per 31 december	-315	-270	-270

Stadium van vaststelling (per erkenning):

b

a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	0
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	270	315
	-270	-315

Toelichting:

In het kader van de nacalculatie van het WLZ budget en de subsidie Eerstelijns Verblijf heeft Verpleeghuis Nebo ultimo 2015 een nog te verrekenen saldo van € 270.000 met het Zorgkantoor.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**7. Debiteuren en overige vorderingen***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Vorderingen op debiteuren	142.046	87.450
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	134.631	11.009
Nog te factureren omzet GRZ	162	0
Af: ontvangen voorschotten NTF	-128.948	0
Vorderingen uit hoofde van transitieregeling	0	24.758
Vooruitbetaalde bedragen:		
Vooruitbetaalde bedragen	3.809	2.677
Overige overlopende activa:		
Te vorderen uit hoofde van contracten	-5.754	-35.135
Medische stafleden	-34	0
Vorderingen personeel	26	83
Vooruitontvangen facturen	0	1.354
Overige vorderingen	8.085	3.264
Totaal overige vorderingen	<u>154.023</u>	<u>95.460</u>

Toelichting:

De toename van de post 'vorderingen op debiteuren' is toe te schrijven aan de late facturatie als gevolg van langdurige contractonderhandelingen. Als gevolg van de late facturatie is de post Nog te factureren ook zeer sterk opgelopen. Hiertegenover staat aanvullende bevoorschotting door Zorgverzekeraars dat wordt verrekend bij facturatie.

De omzet is op basis van de handreiking omzetverantwoording afgezet tegen de contractafspraken met zorgverzekeraars. De hoogte van de omzet per schadelastjaar leidt er toe dat er op basis van de afgesproken contractwaarden per saldo schulden aan Zorgverzekeraars bestaan. Deze schulden zijn opgenomen onder 'Te vorderen uit hoofde van contracten'. Het negatieve saldo te vorderen uit hoofde van contracten daalt door verrekeningen in 2015 met Zorgverzekeraars en door een vordering die ontstaat over het schadelastjaar 2015.

De toename van de post 'overige vorderingen' bestaat uit een nog te ontvangen bijdrage voor de (medische) vervolgoopleidingen, nog te ontvangen bedragen van het MSB voor praktijkoverdrachten en nog te ontvangen bedragen voor Nebo facturen.

Er is geen sprake van vorderingen met een verwachte looptijd van > 1 jaar.

9. Liquide middelen*De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Bankrekeningen	2.696	61.816
Kassen	64	34
Totaal liquide middelen	<u>2.760</u>	<u>61.850</u>

Toelichting:

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

De liquide middelen dalen door de latere start van de facturatie over het jaar 2015.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

PASSIVA

10. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Kapitaal	1.336	1.336
Bestemmingsreserves	8.106	8.106
Bestemmingsfondsen	-5.683	-5.665
Algemene en overige reserves	127.908	119.186
Totaal groepsvermogen	131.667	122.963

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Kapitaal	1.336	0	0	1.336
Totaal kapitaal	1.336	0	0	1.336

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bestemmingsreserves:				
Reserve afschrijving investeringen	1.403	0	0	1.403
Reserve automatisering	3.948	0	0	3.948
Reserve projecten	2.400	0	0	2.400
Reserve bond medische specialisten	355	0	0	355
Herwaarderingsreserve:				
Herwaarderingsreserve	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	8.106	0	0	8.106

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bestemmingsfondsen:				
Egalisatie afschrijvingen	268	0	0	268
Reserve aanvaardbare kosten	-5.933	-18	0	-5.951
Totaal bestemmingsfondsen	-5.665	-18	0	-5.683

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Algemene reserves:				
Algemene reserves	118.879	8.722	0	127.601
Overige reserves:				
Diakonia (voormalig pensioen)	307	0	0	307
Totaal algemene en overige reserves	119.186	8.722	0	127.908

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**Toelichting:**Kapitaal:

Het kapitaal is gevormd vanuit ziekenhuis Bronovo (€ 0,99 mln.) en vanuit Verpleeghuis Nebo (€ 0,35 mln.). In 2015 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Bestemmingsreserves:Reserve afschrijvingen investeringen

De reserve afschrijvingen investeringen bestaat uit het verschil tussen de afschrijvingskosten volgens de investeringsruimte zoals opgenomen in het budget en de gerealiseerde afschrijvingen. Toekomstige overschrijdingen van de normatieve afschrijvingskosten komen ten laste van deze reserve. De budgettering is in 2012 komen te vervallen en dus muteert deze reserve niet meer. Het resterende saldo per 2015 betreft de afschrijvingsreserve inventaris voor Radiotherapie.

Reserve automatisering

De reserve automatisering is gevormd in verband met aanzienlijke investeringen in nieuwe ICT in de komende jaren.

Reserve projecten

De reserve projecten is gevormd ten behoeve van diverse projecten.

Reserve Bond Medisch Specialisten

De Bond Medisch Specialisten heeft in 2001 haar activiteiten beëindigd. Het batige saldo heeft de bond in 2008 aan de ziekenhuizen gedoneerd. De gelden dienen te worden aangewend voor opleiding en onderzoek door medisch specialisten en arts-assistenten.

Bestemmingsfondsen:BestemmingsfondsenReserve aanvaardbare kosten

In 2014 is, door een wijziging in RJ 655, het eigen vermogen anders gepresenteerd. Hierdoor hebben wij de reserve aanvaardbare kosten van de ziekenhuizen in de beginbalans verdeeld over de bestemmingsfondsen en de algemene reserve. Alle resultaten die betrekking hebben op de jaren 2011 en eerder zijn toegerekend aan de bestemmingsfondsen. In de jaarrekening 2015 is het bedrag uit het bestemmingsfonds toegevoegd aan de algemene reserve vanwege het ontbreken van een beklemming.

De reserve aanvaardbare kosten en de egalisatie afschrijvingen (beide Nebo) zijn uit de bestemmingsreserve overgeheveld naar de bestemmingsfondsen.

Egalisatie afschrijvingen

De egalisatie afschrijvingen bestaat uit het verschil tussen de werkelijke afschrijvingen en de toegekende bedragen voor Nebo. In 2015 zijn er geen onttrekkingen en dotaties geweest.

Algemene en overige reserves:Algemene Reserve

Door het wegvallen van het onderscheid tussen collectief en niet collectief vermogen wordt de winst toegevoegd aan de algemene reserves omdat hier geen wettelijke of statutaire beperking meer op rust. Dit heeft er toe geleid dat de winsten vanaf 2012 worden gerekend tot de algemene reserve. De mutatie in 2015 bestaat uit een toevoeging in het kader van de resultaatbestemming ad. € 8,7 mln.

Overige reserves

De reserve Diakonia is ten behoeve van de verplichting die de Stichting heeft in het bijdragen aan de uitvaart van verbonden diaconessen.

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

	31-dec-2015	31-dec-2014
	€ 1.000	€ 1.000
Geconsolideerd netto-resultaat (na belastingen) toekomend aan de instelling	8.704	8.436
Herwaardering materiële vaste activa	0	0
Af: Gerealiseerde herwaardering ten laste van het eigen vermogen	0	0
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de instelling als onderdeel van het groepsvermogen	0	0
Totaalresultaat van de instelling	8.704	8.436

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**11. Voorzieningen**

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2015	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Voorzieningen uit hoofde van macrobeheersinstrument	0	0	0	0	0
Overige voorzieningen:					
Egalisatie rekening groot onderhoud	29.439	4.898	5.810	0	28.527
Goodwill specialisten	2.088	0	1.140	948	0
Jubilea	1.327	247	0	0	1.574
Reorganisatievoorziening	2.444	756	0	0	3.200
Voorziening CAO Levensfase	1.563	149	115	0	1.597
Giftenfonds	4	0	0	0	4
Vorderingen op verbonden partijen	254	0	0	0	254
Deelneming Bronovo Participaties BV	0	0	0	0	0
Reorganisatievoorziening Nebo	2.000	0	1.550	0	450
Voorziening deelneming Lab West BV	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	<u>39.119</u>	<u>6.050</u>	<u>8.615</u>	<u>948</u>	<u>35.606</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2015
	€ 1.000
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	17.895
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	17.711
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	0

Toelichting per categorie voorziening:Egalisatierekening groot onderhoud

De egalisatierekening groot onderhoud is gevormd teneinde de kosten van groot onderhoud aan gebouwen en installaties gelijkmatig over de jaren te verdelen. In 2015 is er een bedrag van ca. € 4,9 mln. toegevoegd aan de voorziening, de onttrekking bedraagt ca. € 5,8 mln.

Goodwill specialisten

Om te komen tot integratie van de medische staven van Westeinde en Antoniusshove is het nodig om de toelatingsvoorwaarden te harmoniseren. De kosten van deze harmonisatie, zijnde de te betalen goodwill aan de uittredende specialisten en de specialisten die besloten hebben om in loondienst te treden, zijn hier voorzien. In 2015 is het restant van deze voorziening vrijgevallen, aangezien dit traject is afgerond.

Jubilea

Voor toekomstige jubileumuitkeringen is conform de geldende regelgeving een voorziening gevormd. Per ultimo 2015 bedraagt de voorziening ca. € 1,5 mln. In 2015 heeft Lab West BV een voorziening gevormd van € 90.614 (het MBN-deel bedraagt € 45.307).

Reorganisatievoorziening

In 2015 bedraagt de reorganisatievoorziening ten behoeve van Lab West BV als gevolg van de fusie van MCH met Bronovo-Nebo ca. € 3,2 mln. Dit alsgevolg van het herijken van de reorganisatiekosten Lab West BV, in 2015.

Voorziening CAO Levensfase

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. In 2015 is deze voorziening herberekend, hetgeen resulteert in een voorziening van € 1,6 mln.

Deelnemingen Bronovo Participaties BV

De netto vermogenswaarde van Bronovo Participaties BV is ultimo 2015 negatief. Conform de waarderinggrondslagen wordt de deelneming (enkelvoudig) tot nihil gewaardeerd en is deze voorziening getroffen. In de geconsolideerde balans is er geen sprake van deze voorziening.

Reorganisatievoorziening Nebo

In 2014 is aan de reorganisatievoorziening ten behoeve van Verpleeghuis Nebo een dotatie verricht van ca. € 2,0 mln. In 2015 is er een bedrag van € 1,5 mln. onttrokken.

Voorziening deelneming Lab West BV

De netto vermogenswaarde van deelneming Lab West BV is ultimo 2015 negatief, conform de waarderinggrondslagen wordt de deelneming (enkelvoudig) tot nihil gewaardeerd en is deze voorziening getroffen. In de geconsolideerde balans is er geen sprake van deze voorziening.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**12. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Schulden aan banken	110.861	102.379
Overige langlopende schulden	1.239	1.290
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	112.100	103.669

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	114.499	126.617
Bij: nieuwe leningen	21.000	0
Af: aflossingen	12.119	12.119
Stand per 31 december	123.380	114.498
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	12.519	12.119
Stand langlopende schulden per 31 december	110.861	102.379

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	12.519	12.119
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	110.861	102.379
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	69.572	61.739

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden.
De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar 7.1.9, het overzicht langlopende schulden.
De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

De post 'overige langlopende schulden' betreft de leasecomponent van het met Roche afgesloten contract per 1 maart 2014 voor de duur van 10 jaar voor de inrichting van de laboratoria van Lab West BV.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**13. Overige kortlopende schulden***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Schulden aan groepmaatschappijen	0	0
Schulden aan kredietinstellingen	1.000	13.323
Crediteuren	16.765	22.341
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	12.664	12.352
Aflossingsverplichtingen roll-over lening	675	1.575
Belastingen en sociale premies	5.463	7.364
Schulden terzake pensioenen	7.556	6.313
Nog te betalen salarissen	1.493	1.052
Vakantiegeld	6.952	7.099
Vakantiedagen	3.060	3.341
CAO levensfase	12.772	11.119
Overige schulden:		
Te verrekenen met zorgverzekeraars	0	3.886
Te verrekenen met Medische Specialisten	21.366	8.574
Vennootschapsbelasting	9	80
Nog te betalen kosten:		
Interest leningen	1.049	1.209
Overige overlopende passiva:		
Overige kortlopende schulden	40.275	45.229
Totaal overige kortlopende schulden	<u>131.099</u>	<u>144.857</u>

Toelichting:

Er zijn geen kortlopende schulden met een verwachte looptijd > 1 jaar.

De schulden aan kredietinstellingen betreft een opgenomen, door het Waarborgfonds geborgde, kasgeldlening ten behoeve van de nieuwbouw van de Kliniek op locatie Antoniushove.

De aflossingsverplichtingen langlopende schulden betreffen leningen van MBN (ca. € 12.519.000) en Lab West BV (ca. € 145.000).

Voor de financiering van het Ziekenhuis Informatie Systeem is op 1 april 2006 een roll-over financiering aangetrokken van € 8 mln. en per 1 juli 2006 is hier nog € 1 mln. aan toegevoegd. Deze financiering van € 9 mln. loopt vervolgens per kwartaal met € 225.000 terug, voor het eerst op 1 oktober 2006. De restschuld per 31 december 2015 bedraagt € 675.000. Op deze financiering is de 3 maands Euribor rente van toepassing plus een opslag van 0,5%.

Het te verrekenen bedrag met Medisch Specialisten stijgt door een herrubricering van het te verrekenen bedrag met de Medisch Specialisten van MCH en door de opname van het nog te verrekenen bedrag over 2015.

De afname van de overige kortlopende schulden wordt veroorzaakt door de herrubricering van het nog te verrekenen bedrag met de Medisch Specialisten MCH naar Te verrekenen met Medisch Specialisten.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

14. Financiële instrumenten

Toelichting:

Algemeen

MBN maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Daarnaast maakt MBN gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de renterisico's af te dekken.

MBN handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan MBN verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 94% geconcentreerd bij de zes grote zorgverzekeraars.

Renterisico en kasstroomrisico

MBN loopt renterisico over eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij enkele leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. Hierdoor is er geen sprake van een renterisico op deze leningen. Andere leningen hebben een vast rentepercentage die tussentijds moet worden herzien. Om het renterisico op deze leningen te beperken hanteert MBN als uitgangspunt dat in enig jaar voor maximaal 20% van de leningenportefeuille de rente opnieuw mag worden vastgesteld. De leningen worden in principe aangehouden tot het einde van de looptijd. Tenslotte heeft MBN leningen met een variabel rentepercentage. Het beleid hierbij is om, afhankelijk van de rentevisie, afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Sinds 2006 maakt MBN gebruik van rentederivaten om opwaartse renterisico's af te dekken. Ultimo 2015 heeft MBN twee renteswaps in portefeuille.

Op 28 maart 2006 heeft MBN een renteswap afgesloten om het opwaartse renterisico van de roll-over financiering voor het Ziekenhuis Informatie Systeem af te dekken. De variabele 3 maands Euribor rente wordt 'ingeruild' voor een vaste rente van 3,7425%. De ingangsdatum van de renteswap is 1 april 2006 met een onderliggende waarde van € 8 mln. Op 1 juli 2006 is deze waarde verhoogd naar € 9 mln. om vervolgens gedurende 10 jaar per kwartaal de onderliggende waarde met € 225.000 te laten afnemen, voor het eerst op 1 oktober 2006.

Om het opwaartse renterisico van de 3-maands Euribor af te dekken van de Euroflex lening bij de ING uit december 2008 zijn op 11 december 2008 twee renteswaps afgesloten. De ingangsdatum van beide swaps is 15 december 2008 en zij hebben elk een onderliggende waarde van € 17,5 mln. Ieder kwartaal neemt de onderliggende hoofdsom van de renteswap met € 218.750 af. Eén swap heeft een looptijd van 5 jaar en de andere heeft een looptijd van 10 jaar. Voor de renteswap met een looptijd van 10 jaar geldt dat de variabele 3 maands Euribor rente is 'ingeruild' voor een vaste rente van 3,665%. De renteswap met een looptijd van 5 jaar is per 15 december 2013 afgelopen. Deze swap moet nog opnieuw worden afgesloten, maar dit is mede gelet op de rente ontwikkeling op de geld- en kapitaalmarkt nog niet aan de orde. Ultimo 2015 geldt een rentepercentage voor dit deel van de lening van 1,85%.

De hedges zijn 100% effectief. Derhalve vindt geen verantwoording van de huidige negatieve waarde van de renteswaps van € 1.176.026 plaats via de resultatenrekening. Er is geen sprake van bijstortverplichtingen.

15. Niet in de balans opgenomen regelingen

PET/CT scan

De vier ziekenhuizen welke samen de coöperatie vormden, Medisch Centrum Haaglanden, Bronovo ziekenhuis, Groene Hart Ziekenhuis en 't Lange Land Ziekenhuis, hebben gezamenlijk een PET/CT scan aangeschaft. Deze PET/CT scan is de tweede helft van 2010 geplaatst op de Bleulandlocatie van het Groene Hart Ziekenhuis in Gouda. Het MBN heeft een afname garantie verstrekt tot 2019. Ultimo 2015 bedraagt de hieruit voortvloeiende verplichting € 2,8 mln.

St Jacobusstichting

MBN heeft op 23 december 2011 met de St Jacobusstichting een overeenkomst gesloten waarbij de St Jacobusstichting vanaf 2012 neurochirurgische apparatuur om niet ter beschikking stelt aan MBN voor de behandeling van intra-axiale hersentumoren. Uiterlijk 1 februari 2017 dienen jaarlijks 250 patiënten te worden behandeld door MBN. Wanneer dit aantal niet wordt behaald dient MBN de apparatuur tegen de dan geldende boekwaarde van € 726.386 over te nemen van de St Jacobusstichting. MBN verwacht, conform de uitgangspunten bij deze overeenkomst, dit aantal patiënten per jaar te behalen.

7.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

Zekerheden

MBN heeft aan de BNG Bank, ING Bank, De Nederlandse Staat en het Waarborgfonds voor de Zorgsector een positieve hypotheekverklaring afgegeven. Aan de BNG Bank en ING Bank zijn daarnaast eveneens een negative pledge/pari passu en cross default verklaring afgegeven. Verder zijn de vorderingen verpand aan de ING Bank en BNG Bank.

In 2011 is hypotheek gevestigd op het onroerend goed van ziekenhuis Bronovo en Verpleeghuis Nebo inclusief verpanding van de hierin aanwezige roerende zaken ten behoeve van het Waarborgfonds, de Nederlandse Staat en de BNG Bank voor een totaalbedrag van € 78,5 mln.

In 2014 is op verzoek van het Waarborgfonds hypotheek gevestigd op het onroerend goed van Westeinde en Antoniushove inclusief verpanding van de hierin aanwezige roerende zaken ten behoeve van de ING Bank, de Nederlandse Staat en het Waarborgfonds voor een totaalbedrag van € 106 mln. In de hypotheek is niet betrokken het H-gebouw, kadastraal bekend onder L12091.

De totale kredietfaciliteit bij de ING Bank bedraagt per 31 december 2015 € 52.325.000.

De totale kredietfaciliteit bij de BNG Bank bedraagt per 31 december 2015 € 25.000.000.

Verder worden gesprekken gevoerd over aanvullende financiering voor de bouw van Ster 3 en renovatie van de verpleegafdelingen.

MBN heeft aan ABN AMRO een borgstelling afgegeven van € 1.125.000 ter meerdere zekerheid voor de financiering van de (ver-)nieuwbouw van de Apotheek Haagse Ziekenhuizen.

Obligoverplichtingen Waarborgfonds

In 2015 zijn twee leningen toegevoegd aan de geborgde leningen bij het Waarborgfonds. De obligoverplichting van 3% over de geborgde restschuld bedraagt ca. € 2,45 mln. Het obligo wordt slechts ingeroepen in het uitzonderlijke geval dat het waarborgfonds voor de zorgsector over onvoldoende vermogen beschikt.

Huur ruimten derden

Er is sprake van verplichtingen uit hoofde van lopende huurcontracten voor diverse poliklinieken, bedrijfsruimten en een aantal woningen in Hubertusstaete. De jaarlijkse huurverplichting die hier uit voortvloeit bedraagt voor de komende 5 jaar in totaal jaarlijks ca. € 1,3 mln. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met de consumentenprijsindex.

Met Bronovo Martha Flora is een huurovereenkomst afgesproken tot in ieder geval 2028 waarbij de geïndexeerde huur van Zorgveste (€ 693.000) aan hen wordt doorbelast.

Door deelnemingen worden de volgende ruimten gehuurd van MBN:

- Begane grond in de centrale hal locatie MCH Westeinde door Express-so BV;
- Begane grond in de centrale hal locatie MCH Antoniushove door Express-so BV;
- Begane grond in de centrale hal locatie MCH Westeinde door Apotheek MCH Lijnbaan BV;
- Bedrijfsruimte aan de Bronovolaan 3 locatie Bronovo door Bronovo Behandeladviescentrum Ouderengeneeskunde BV.

Met de firma ISS Facility Services is een overeenkomst gesloten voor het uitbaten van het restaurant op locatie Bronovo.

Ten behoeve van de magazijnruimte Binckhorst in Den Haag heeft MBN een bankgarantie verstrekt van € 28.759.

Met betrekking tot het wassen door derden en het gebruik van kopieerfaciliteiten zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten. De verplichtingen uit dien hoofde bedragen voor de periode 2015 tot en met 2016 in totaal € 1,2 mln.

Macrobeheersingsinstrument

Het macrobeheersingsinstrument (MBI) kan door de minister van VWS worden ingezet bij overschrijdingen van het makro kader zorg. Het MBI is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg. Inzet van het MBI betekent een terugvordering bij instellingen voor medisch specialistische zorg. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een MBI-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, die afhankelijk is van de realisatie van het MBI-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het MBI-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor de verschillende boekjaren geldt het volgende:

- Het makro kader over 2013 is op basis van cijfers van het Ministerie van VWS overschreden met een te verrekenen bedrag van € 29 mln. De minister heeft besloten deze overschrijding te korten op de macroruimte 2017.
- Voor 2014 is het MBI-omzetplafond door de NZa vastgesteld op € 18.269 miljoen (prijsniveau 2013). Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 is niet bekend of sprake is van een overschrijding van het MBI-omzetplafond over 2014.
- Voor 2015 is het MBI-omzetplafond door de NZa vastgesteld op € 20.298 miljoen (prijsniveau 2014). Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 is niet bekend of sprake is van een overschrijding van het MBI-omzetplafond over 2015.

MBN is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken of er uiteindelijk sprake zal zijn van een daadwerkelijke verplichting voor de instelling voortkomende uit het MBI. Hierdoor is deze mogelijke verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2015.

7.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari 2015						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	0	0
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
per saldo	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december 2015						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Afschrijvingspercentage

7.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen € 1.000	Machines en installaties € 1.000	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting € 1.000	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa € 1.000	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa € 1.000	Totaal € 1.000	Deel- nemingen € 1.000	Totaal € 1.000
Stand per 1 januari 2015								
- aanschafwaarde	300.579	46.748	128.954	24.589	0	500.870	6.228	507.098
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	161.641	29.899	85.342	0	0	276.882	3.472	280.354
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>138.938</u>	<u>16.849</u>	<u>43.612</u>	<u>24.589</u>	<u>0</u>	<u>223.988</u>	<u>2.756</u>	<u>226.744</u>
Mutaties in het boekjaar								
- investeringen	21.531	11.493	19.959	34	0	53.017	689	53.706
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	10.358	3.773	14.427	0	0	28.558	586	29.144
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>								
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>								
aanschafwaarde	0	0	0	6.985	0	6.985	0	6.985
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	56	0	56	0	56
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	7.041	0	7.041	0	7.041
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>11.173</u>	<u>7.720</u>	<u>5.532</u>	<u>-7.007</u>	<u>0</u>	<u>17.418</u>	<u>103</u>	<u>17.521</u>
Stand per 31 december 2015								
- aanschafwaarde	322.110	58.241	148.913	17.638	0	546.902	6.917	553.819
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	-56	0	-56	0	-56
- cumulatieve afschrijvingen	171.999	33.672	99.769	0	0	305.440	4.058	309.498
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>150.111</u>	<u>24.569</u>	<u>49.144</u>	<u>17.582</u>	<u>0</u>	<u>241.406</u>	<u>2.859</u>	<u>244.265</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	diversen %	diversen %	diversen %	diversen %	diversen %		diversen %	

7.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2015	0	265	0	0	0	0	2.724	2.989
Kapitaalstortingen	0	1.792	0	0	0	0	25	1.817
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangen dividend	0	0	0	0	0	0	0	0
Verstekte leningen / verkregen effecten	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	-2	0	0	0	0	-229	-231
(Terugname) waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortisatie (dis)agio	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>0</u>	<u>2.055</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.520</u>	<u>4.575</u>
Som waardeverminderingen								0

7.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2015

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werk- elike- rente	Restschuld 31 december 2014	Nieuwe leningen in 2015	Aflossing in 2015	Restschuld 31 december 2015	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2015	Aflos- sings- wijze	Aflos- sing 2016	Gestelde zekerheden
		€ 1.000			%	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000			€ 1.000	
Bank Nederlandse Gemeenten	30-mrt-01	5.445	20	onderhands	2,200%	1.906	0	272	1.634	273	6	lineair	272	2)
Nederlandse Waterschapsbank	30-mrt-01	5.445	20	onderhands	4,320%	1.906	0	272	1.634	273	6	lineair	272	2)
Nederlandse Waterschapsbank	30-mrt-01	5.445	20	onderhands	4,270%	1.906	0	272	1.634	273	6	lineair	272	2)
Nederlandse Waterschapsbank	15-nov-01	5.899	20	onderhands	2,710%	2.065	0	295	1.770	295	6	lineair	295	2)
Nederlandse Waterschapsbank	24-jan-02	5.899	20	onderhands	2,150%	2.360	0	295	2.065	590	7	lineair	295	2)
Nederlandse Waterschapsbank	15-aug-02	7.000	25	onderhands	1,180%	3.640	0	280	3.360	1.960	12	lineair	280	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-aug-02	6.000	25	onderhands	3,640%	3.120	0	240	2.880	1.680	12	lineair	240	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	13-aug-02	7.000	25	onderhands	5,085%	3.640	0	280	3.360	1.960	12	lineair	280	2)
Nederlandse Waterschapsbank	14-nov-03	7.000	20	onderhands	2,340%	3.150	0	350	2.800	1.050	8	lineair	350	2)
Nederlandse Waterschapsbank	14-nov-03	7.000	20	onderhands	1,110%	3.150	0	350	2.800	1.050	8	lineair	350	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-jun-04	4.254	15	onderhands	4,025%	1.418	0	284	1.134	0	4	lineair	284	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	21-jun-04	3.630	16	onderhands	4,155%	1.361	0	227	1.134	0	5	lineair	227	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-aug-04	2.553	15	onderhands	4,475%	851	0	170	681	0	4	lineair	170	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-sep-04	2.553	15	onderhands	4,313%	851	0	170	681	0	4	lineair	170	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-dec-04	2.904	12	onderhands	3,910%	484	0	242	242	0	1	lineair	242	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	2-jan-05	1.453	12	onderhands	3,930%	363	0	121	242	0	2	lineair	121	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	20-jan-05	2.118	14	onderhands	3,950%	756	0	151	605	0	4	lineair	151	1)
Nederlandse Waterschapsbank	20-jan-05	1.059	14	onderhands	3,810%	378	0	76	302	0	4	lineair	76	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-feb-05	3.403	15	onderhands	3,898%	1.361	0	227	1.134	0	5	lineair	227	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	16-feb-05	2.178	12	onderhands	3,730%	545	0	182	363	0	2	lineair	182	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	21-feb-05	794	14	onderhands	3,620%	284	0	57	227	0	4	lineair	57	1)
Nederlandse Waterschapsbank	18-sep-06	12.000	20	onderhands	2,990%	7.200	0	600	6.600	3.600	11	lineair	600	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	18-sep-06	14.000	20	onderhands	1,700%	8.400	0	700	7.700	4.200	11	lineair	700	2)
ING Bank	15-dec-06	35.000	20	euroflex	3,749%	24.500	0	1.750	22.750	14.000	13	lineair	1.750	3)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-apr-02	3.491	30	onderhands	3,570%	2.095	0	116	1.979	1.399	17	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	3-jun-02	3.491	30	onderhands	3,160%	2.094	0	116	1.978	1.398	17	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	22-okt-02	3.491	30	onderhands	3,670%	2.094	0	117	1.977	1.392	17	lineair	117	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-dec-02	3.490	30	onderhands	2,670%	2.094	0	116	1.978	1.398	17	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-jul-03	5.236	30	onderhands	3,300%	3.316	0	175	3.141	2.266	18	lineair	175	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	14-mrt-03	3.490	30	onderhands	2,700%	2.211	0	116	2.095	1.515	18	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	19-sep-11	10.000	5	onderhands	1,995%	3.500	0	2.000	1.500	0	1	lineair	1.500	2)
Nederlandse Waterschapsbank	1-dec-11	15.000	15	onderhands	2,850%	12.000	0	1.000	11.000	6.000	11	lineair	1.000	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-sep-03	10.000	40	onderhands	4,770%	7.250	0	250	7.000	5.750	28	lineair	250	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-sep-03	5.000	20	onderhands	4,495%	2.250	0	250	2.000	750	8	lineair	250	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	30-nov-15	15.000	30	onderhands	1,790%	0	15.000	0	15.000	12.500	30	lineair	500	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	30-nov-15	6.000	15	onderhands	0,430%	0	6.000	0	6.000	4.000	15	lineair	400	2)
Totaal		233.722				114.499	21.000	12.119	123.380	69.572			12.519	
ING Bank	1-jul-06	9.000	10	roll-over	4,243%	1.575	0	900	675	0	1	lineair	675	3)
Totaal		9.000				1.575	0	900	675	0			675	
Totaal		242.722				116.074	21.000	13.019	124.055	69.572			13.194	

Gestelde zekerheid:

- 1) Rijksgarantie
- 2) Waarborgfonds
- 3) Hypotheek op het onroerend goed aan de Burgemeester Banninglaan 1 in Leidschendam en aan de Lijnbaan 32 in Den Haag.

Er zijn geen schulden in rang achtergesteld bij andere schulden. Voor de hypotheek hebben het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Nederlandse Staat een positie die gelijk in rang is.

In 2014 is ter meerdere zekerheid hypotheekrecht op het onroerend goed aan de Burgemeester Banninglaan 1 in Leidschendam en aan de Lijnbaan 32 in Den Haag verstrekt aan het Waarborgfonds, de ING Bank en de Nederlandse Staat voor een bedrag van € 106 mln.

In 2011 is ter meerdere zekerheid hypotheekrecht op het onroerend goed aan de Bronovolaan/Hogenhoucklaan en het Floris Amtzeniusplantsoen in Den Haag en de Hofcampweg in Wassenaar verstrekt aan het Waarborgfonds, de BNG Bank en de Nederlandse Staat voor een bedrag van € 78,5 mln.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**7.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015****SEGMENT 1 Ziekenhuis Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo**

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	417.329	355.611
Subsidies	24.803	22.399
Overige bedrijfsopbrengsten	30.486	34.974
Som der bedrijfsopbrengsten	472.618	412.984
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	238.769	231.780
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	28.462	29.137
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	54.891	0
Overige bedrijfskosten	138.143	136.897
Som der bedrijfslasten	460.266	397.814
BEDRIJFSRESULTAAT	12.352	15.170
Financiële baten en lasten	-3.362	-4.306
Resultaat aandeel derden	-171	-232
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	8.819	10.632
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR VOOR BELASTINGEN	8.819	10.632
Belastingen	-97	-183
RESULTAAT BOEKJAAR NA BELASTINGEN	8.722	10.449
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		
	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Toevoeging/(onttrekking):		
Reserve aanvaardbare kosten	0	0
Algemene en overige reserves	8.722	10.449
	8.722	10.449

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**7.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015****SEGMENT 2 Verpleeghuis Nebo**

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€ 1.000	€ 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	9.313	10.895
Subsidies	92	197
Overige bedrijfsopbrengsten	1.235	1.077
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>10.640</u>	<u>12.168</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	8.044	11.075
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	682	694
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	0	0
Overige bedrijfskosten	1.379	1.943
Som der bedrijfslasten	<u>10.106</u>	<u>13.711</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	535	-1.543
Financiële baten en lasten	-553	-471
Resultaat aandeel derden	0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	<u>-18</u>	<u>-2.013</u>
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Buitengewoon resultaat	<u>0</u>	<u>0</u>
RESULTAAT BOEKJAAR VOOR BELASTINGEN	-18	-2.013
Belastingen	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR NA BELASTINGEN	<u><u>-18</u></u>	<u><u>-2.013</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		
	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€ 1.000	€ 1.000
Toevoeging/(onttrekking):		
Reserve aanvaardbare kosten	-18	-2.013
Algemene en overige reserves	0	0
	<u><u>-18</u></u>	<u><u>-2.013</u></u>

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

7.1.10.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€ 1.000	€ 1.000
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
SEGMENT 1 Ziekenhuis Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo	8.722	10.449
SEGMENT 2 Verpleeghuis Nebo	-18	-2.013
	<u>8.704</u>	<u>8.436</u>
Resultaat volgens geconsolideerde resultatenrekening	<u>8.704</u>	<u>8.436</u>

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**BATEN****16. Opbrengsten zorgprestaties***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	422.922	360.987
Opbrengsten Justitie (exclusief subsidies)	0	0
Beschikbaarheidsbijdragen Zorg	0	0
Overige zorgprestaties	3.720	5.519
Beschikbaarheidsbijdragen	0	0
Totaal	426.642	366.506

Toelichting:

De opbrengsten zorgverzekeringswet nemen toe door de toevoeging van de honorariumomzet vrijgevestigde specialisten per 2015. In 2015 nemen de opbrengsten van de post 'overige zorgprestaties' af met ca. € 1,8 mln. Deze afname van de opbrengst is grotendeels toe te schrijven aan beëindigde contracten met derden.

17. Subsidies*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Subsidies Zvw-zorg	0	0
Rijksbijdrage werkplaatsfunctie en medische faculteit van UMC's	0	0
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van Veiligheid en Justitie	0	0
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	19.530	20.524
Overige Rijkssubsidies	0	0
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	0	0
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten	0	0
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	5.365	2.073
Totaal	24.895	22.597

Toelichting:

De stijging van de post 'overige subsidies' is toe te schrijven aan de 'subsidie pilot ziekenhuisartsen i.o.' en aan de bijdrage kwaliteitsimpuls opleidingen 2015'.

18. Overige bedrijfsopbrengsten*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):		
Overige dienstverlening	4.144	3.563
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Overige opbrengsten	27.579	32.487
Totaal	31.723	36.050

Toelichting:

De afname van de post 'overige bedrijfsopbrengsten' wordt verklaard door de afname van de doorbelaste personeelskosten aan derden. Daarnaast is in 2015 de deelneming Diabetes Zorg Haaglanden opgeheven. De diensten zijn ondergebracht bij MBN als gevolg waarvan de opbrengsten zijn geheralloceerd.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**LASTEN****19. Personeelskosten***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Lonen en salarissen	168.147	166.082
Sociale lasten	35.627	35.906
Pensioenpremies	14.672	16.110
Andere personeelskosten:		
Andere persoonsgebonden personeelskosten	10.271	12.642
Subtotaal	228.717	230.740
Personeel niet in loondienst	18.097	12.115
Totaal personeelskosten	<u>246.814</u>	<u>242.855</u>
Specificatie aantal personeelsleden (in FTE's) per 31 december:		
Personeel algemene en administratieve functies	624	702
Personeel hotelfuncties	382	392
Personeel patiëntgebonden functies	2.271	2.259
Leerl. verpleegkundig en verzorgend personeel	108	178
Personeel terrein- en gebouwgebonden functies	68	63
Aantal personeelsleden in loondienst	<u>3.453</u>	<u>3.594</u>
Personeel in loondienst deelnemingen	260	244
Totaal aantal personeel in loondienst	<u>3.713</u>	<u>3.838</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

In de CAO is voor 2015 een structurele verhoging van de salarissen met 1,5% afgesproken. Daarnaast is in juli een éénmalige uitkering van 0,5% gedaan. Bovendien is in de CAO per 1 januari compensatie voor ORT tijdens vakantie geregeld. Al deze afspraken leiden tot een stijging van de loonkosten met € 4,6 mln. per jaar. De feitelijke stijging is lager doordat de pensioenpremies dalen ten gevolge van een versobering in de pensioenopbouw.

De overgang van personeel naar het MSB, de afname van het aantal leerlingen en lagere inzet op een aantal afdelingen en bij Nebo heeft gezorgd voor een afname van de personele bezetting. Tegelijkertijd zijn er 10 specialisten in loondienst gekomen per 1 januari 2015. Per saldo zorgt dit ervoor dat de stijging van de lonen en salarissen lager uitvalt dan de CAO gerelateerde stijging.

De toename van de post 'personeel niet in loondienst' is toe te schrijven aan de implementatie van HIX in 2015. Hiervoor is op de afdeling ICT tijdelijk personeel ingezet. Daarnaast worden de apotheekuren i.p.v. onder de patiëntgebonden kosten nu onder personeel niet in loondienst verantwoord.

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	61
- materiële vaste activa	29.144	29.769
Totaal afschrijvingen	<u>29.144</u>	<u>29.830</u>

Toelichting:

Er hebben in 2015 geen bijzondere afschrijvingen plaatsgevonden. Vanaf 1 juli wordt afgeschreven op HIX en vanaf 1 december op de nieuwbouw Kliniek Antoniushove.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**21. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	0	0

Toelichting:

Er hebben in 2015 geen bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden.

22. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	54.891	0
Totaal	54.891	0

Toelichting:

Vanaf 2015 maakt het honorarium onderdeel uit van de omzet zorgverzekeringswet. Hier worden de bijbehorende kosten weergegeven die op dezelfde manier worden bepaald als de omzet zorgverzekeringswet.

23. Overige bedrijfskosten*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.394	9.519
Algemene kosten	39.059	38.480
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	76.547	78.049
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	11.318	17.613
- Energiekosten gas	703	722
- Energiekosten stroom	2.481	2.599
- Energie transport en overig	982	887
Subtotaal	15.484	21.821
Huur en leasing	1.823	2.107
Dotaties dubieuze debiteuren	-99	2.877
Overige baten en lasten	-3.684	-14.013
Totaal overige bedrijfskosten	139.524	138.840

Toelichting:

De stijging van de post 'voedingsmiddelen en hotelmatige kosten' wordt veroorzaakt door hogere schoonmaakkosten en door de toename in de kosten van Interklinische ambulancevervoer.

De algemene kosten zijn toegenomen met ca. € 0,5 mln. De toename is toe te schrijven aan de toename van de kosten van de deelnemingen. Met name de inkoopkosten voor geneesmiddelen bij Apotheek MCH Lijnbaan BV zijn toegenomen bij een hogere omzet.

De kosten voor apotheekuren werden in 2014 onder de patiëntgebonden kosten verantwoord. De kosten ter hoogte van € 1,2 mln. zijn verschoven naar de algemene kosten.

In 2015 zijn de behandelingen door derden met € 0,5 mln. gedaald en is het onderzoek dat wordt uitbesteed aan de AHZ met € 0,2 mln. gedaald. Door de 4e tranche geneesmiddelen en de verdere toename van de kosten van geneesmiddelen zijn deze kosten met € 1,0 mln. gestegen. Daarnaast zijn de kosten voor de bloedbank en het verbruik van radiologische middelen met elk € 0,4 mln. gestegen.

De post 'onderhoud en energiekosten' neemt af als gevolg van een lagere dotatie aan de egalisatierekening Groot Onderhoud. Wordt deze dotatie buiten beschouwing gelaten, dan zijn de kosten van 'onderhoud en energiekosten' licht toegenomen. Deze toename is toe te schrijven aan meer kosten m.b.t. onderhoud en reparatie van elektrische installaties.

Het saldo van de overige baten en lasten in 2015 is in vergelijking tot 2014 toegenomen. Deze toename is het gevolg van mutaties in een aantal voorzieningen en reserveringen.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**24. Financiële baten en lasten***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Rentebaten	121	311
Dividenden	0	0
Resultaat deelnemingen	-169	-464
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	0	0
Subtotaal financiële baten	-48	-153
Rentelasten	-3.867	-4.624
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	-3.867	-4.624
Totaal financiële baten en lasten	-3.915	-4.777

Toelichting:

Onder de financiële baten en lasten vallen de kosten voor langlopende rente, bankrente en overige rentekosten en rentebaten.

De rentebaten bestaat uit de rekening courant rente van diverse bankrekeningen bij de BNG en ING. Door een dalende spaarrente zijn de rentebaten gedaald. Daarnaast is er door een hogere werkkapitaalbehoefte een lager positief saldo liquide middelen.

De rentelasten zijn gedaald door een afnemende restschuld en herziening van de rente van 1 lening bij de NWB tegen een lager percentage.

Op 30 november zijn 2 leningen aangetrokken bij de BNG voor de nieuwbouw van de kliniek.

De post 'resultaat deelnemingen' betreft het resultaat van de deelnemingen over het boekjaar 2015. De deelnemingen worden voor 100% geconsolideerd. Het resultaat aandeel derden is onder punt 25 opgenomen.

25. Resultaat aandeel derden*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Resultaat aandeel derden	-171	-232
Totaal resultaat aandeel derden	-171	-232

Toelichting:

Het resultaat aandeel derden per 31 december 2015 betreft het resultaat aandeel derden van Apotheek MCH Lijnbaan BV.

26. Buitengewone baten en lasten*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Totaal buitengewone baten en lasten	0	0

Toelichting:

Er zijn geen buitengewone baten en lasten.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

27. Belastingen

De specificatie is als volgt:

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Belastingen	97	183
Totaal belastingen	<u>97</u>	<u>183</u>

Toelichting:

Deze post betreft de berekende vennootschapsbelasting van de deelnemingen.

28. Honoraria onafhankelijke accountant

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
De honoraria van de onafhankelijke accountant over 2015 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	109	243
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	155	98
3 Fiscale advisering	33	78
4 Niet-controlediensten	9	117
Totaal honoraria accountant	<u>306</u>	<u>536</u>

29. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 30.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015**30. Bezoldiging bestuurders en toezichthouders**

Welk bestuursmodel is van toepassing op uw organisatie? Eindverantwoordelijke Raad van Bestuur met Raad van Toezicht
 Wat is de samenstelling van het bestuur of de directie? Tweehoofdig met voorzitter

De bezoldiging van de bestuurders en gewezen bestuurders van de zorginstelling over het jaar 2015 is als volgt:

Naam	P.W. Doop	R.M.Y. Barge	J.G.M. Hendriks
1 Vanaf welke datum is de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	1-1-2014	1-3-2010	1-9-2006
2 Maakt de persoon op dit moment nog steeds deel uit van het bestuur?	ja	ja	nee
3 Zo nee: tot welke datum was de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	n.v.t.	n.v.t.	1-3-2015
4 Is deze gewezen bestuurder sindsdien nog in dienst van uw organisatie (Zo ja: dan dienen de gegevens over de bezoldiging van deze gewezen bestuurder met functienaam en eigenaam te worden vermeld onderaan de WNT-tabel onder 26.)?	ja	ja	nee
5 Wat is de aard van de (arbeids)overeenkomst? (1 = onbepaalde tijd / 2 = bepaalde tijd)	2	1	1
6 Welke salarisregeling is toegepast? (3 = NVZD-regeling)	3	3	3
7 Wat is de deeltijdfactor? (percentage)	100%	100%	100%
8 Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	€ 203.513	€ 195.286	€ 117.263
a. Waarvan: verkoop verlofuren	€ 0	€ 233	€ 86.417
b. Waarvan: nabetalings voorgaande jaren	€ 0	€ 0	€ 0
9 Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura (o.a. huisvesting, auto (mede) voor privégebruik, laagrentende leningen, etc.)?	€ 0	€ 0	€ 0
10 Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 8.069	€ 8.069	€ 0
11 Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	€ 9.391	€ 9.391	€ 1.565
12 Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn (o.a. werkgeversbijdrage pensioen, VUT, FPU, sabbatical, aanvulling sociale uitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering, etc.)	€ 10.767	€ 10.767	€ 1.790
13 Winstdelingen en bonusbetalingen	€ 0	€ 0	€ 0
14 Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	€ 0	€ 0	€ 0
15 Totaal bezoldiging (8 t/m 14, excl. 8a en b)	€ 231.740	€ 223.513	€ 120.618

Toelichting:

Vanaf de juridische fusie, 1 januari 2015, wordt de raad van bestuur gevormd door 3 leden, de heren P.W. Doop (voorzitter), J.G.M. Hendriks en mevrouw R.M.Y. Barge. De heer J.G.M. Hendriks heeft per 1 maart 2015 het MBN verlaten. Per 1 maart 2015 bestaat de raad van bestuur uit de heer P.W. Doop (voorzitter) en mevrouw R.M.Y. Barge.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht van de zorginstelling over het jaar 2015 is als volgt:

Naam	dhr. drs. W.J. Deetman	dhr. drs. J.W. Holtslag	mevr. N. Albayrak-Temur	dhr. drs. G.A. Maranus	mevr. dr. H.E. van der Horst	dhr. drs. C.J.H.M. van Laarhoven	dhr. P.A. van der Linden	dhr. drs. R.N. van der Plank	dhr. drs. E.M.J. Schoenmaker
1 Vanaf welke datum was de toezichthouder voor het eerst in de huidige functie van toezichthouder werkzaam binnen de	1-1-2011	1-11-2007	1-11-2007	1-4-2012	11-12-2008	1-9-2013	2-4-2009	1-9-2015	1-9-2015
2 Is de persoon in het verslagjaar voorzitter van de Raad van Toezicht geweest?	ja	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee
3 Nevenfunctie(s)	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
4 Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	€ 12.694	€ 10.000	€ 8.462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.660	€ 0
5 Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura (o.a. huisvesting, auto (mede) voor privégebruik, laagrentende leningen, etc.)?	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6 Vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.660	€ 8.462	€ 8.462	€ 8.462	€ 0	€ 2.660
7 Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	€ 0	€ 695	€ 588	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 185	€ 0
8 Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn (o.a. werkgeversbijdrage pensioen, VUT, FPU, sabbatical, aanvulling sociale uitkering,	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
9 Winstdelingen en bonusbetalingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
10 Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
11 Totaal bezoldiging (4 t/m 10)	€ 12.694	€ 10.695	€ 9.050	€ 4.660	€ 8.462	€ 8.462	€ 8.462	€ 2.845	€ 2.660

Toelichting:

Vanaf de juridische fusie, per 1 januari 2015, bestaat de raad van toezicht uit 7 leden, de heren W.J. Deetman (voorzitter), J.W. Holtslag (vice-voorzitter), G.A. Maranus, C.J.H.M. van Laarhoven, P.A. van der Linden en de dames N. Albayrak-Temur en H.E. van der Horst.
De heer J.W. Holtslag en mevrouw N. Albayrak-Temur zijn per 1 januari 2016 uitgetreden. De heer G.A. Maranus is op 18 juli 2015 overleden.
Per 1 september zijn toegetreden tot de raad van toezicht de heren R.N. van der Plank en E.M.J. Schoenmaker.

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

35. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Het MBN is volgens de WNT (zorg-en welzijnsector), op basis van een berekende totaalscore van 8, ingedeeld in klasse J. Voor topfunctionarissen geldt hierbij een norm van € 229.043, voor overige functionarissen geldt de reguliere norm van de WNT zijnde € 178.000.

De heer P.W. Doop en mevrouw R.M.Y. Barge voldoen aan de toepasselijke norm van de WNT.

De heer J.G.M. Hendriks heeft begin 2015 het MBN verlaten, voor hem gold de overgangsregeling zoals onderstaand gemotiveerd.

De bezoldiging van de functionarissen die over 2015 in het kader van de WNT verantwoord worden, is als volgt:

Leidinggevende topfunctionarissen

Gegevens 2014																		
Functionaris (functienaam)	Functionaris (naam, voor zover van toepassing)	Duur dienst-verband	Omvang dienst-verband (in fte)	Gewezen topfunctionaris	(Fictieve) dienst-betrekking	Beloning	Belastbare onkosten-vergoedin-gen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezol-diging	Toepas-selijk WNT-maximum bezoldi-ging)	Motivering indien over-schrijding	Duur dienst-verband	Omvang dienst-verband (in fte)	Beloning	Belast-bare onkosten-vergoedin-gen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezol-diging	Toepas-selijk WNT-maximum bezoldi-ging)
						€	€	€	€	€				€	€	€	€	€
	bestuurder	P.W. Doop	1/1 - 31/12	1,00	ja	204.327	8.069	10.767	223.164	229.043		1/1 - 31/12	1,00	190.955	8.069	23.096	222.120	229.043
	bestuurder	R.M.Y. Barge	1/1 - 31/12	1,00	ja	195.185	8.069	10.767	214.022	229.043		1/1 - 31/12	1,00	149.817	0	16.999	166.816	203.728
	(ex)bestuurder	J.G.M. Hendriks	1/1 - 28/02	1,00	ja	117.264	0	1.790	119.054	38.174	1)	1/1 - 31/12	1,00	186.717	0	21.526	208.243	203.728
	adviseur	W. Geerlings	1/1 - 14/06	1,00	ja	141.539	77	4.963	146.579	80.466	2)	1/1 - 31/12	1,00	274.495	10.160	30.526	315.182	229.043

Motivering overschrijding van de maximale bezoldiging:

- 1) De topfunctionaris de heer drs. J.G.M. Hendriks had een contract van voor 6 december 2011 en valt derhalve onder de overgangsregeling, bestaande afspraken blijven gehandhaafd. Uitbetaling PLB -uren (Persoonlijk LevensfaseBudget) is reden overschrijding.
 2) De (gewezen) topfunctionaris de heer drs W. Geerlings (adviseur vanaf 15 augustus 2014) heeft een contract van voor 6 december 2011 en valt derhalve onder de overgangsregeling, bestaande afspraken blijven gehandhaafd.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2014														
Functionaris (functienaam)	Functionaris (naam, voor zover van toepassing)	Duur dienst- verband	Bezoldiging	Belasting- bare onkosten- vergoedin- gen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezol- diging	Toepas- selijk WNT- maximum bezoldi- ging)	Motivering indien over- schrijding	Duur dienst- verband	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedin- gen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezol- diging	Toepas- selijk WNT- maximum bezoldi- ging)
			€	€		€	€			€	€	€	€	€
raad van toezicht	W.J. Deetman	1/1 - 31/12	12.694	0	0	12.694	34.356		1/1 - 31/12	8.150	0	0	8.150	15.280
raad van toezicht	J.W. Holtslag	1/1 - 31/12	10.000	0	0	10.000	22.904		1/1 - 31/12	10.107	0	0	10.107	17.178
raad van toezicht	N.Albayrak-Temur	1/1 - 31/12	8.462	0	0	8.462	22.904		1/1 - 31/12	6.064	0	0	6.064	11.452
raad van toezicht	H.E. van der Horst	1/1 - 31/12	8.462	0	0	8.462	22.904		1/1 - 31/12	6.113	0	0	6.113	10.186
raad van toezicht	C.J.H.M. van Laarhoven	1/1 - 31/12	8.462	0	0	8.462	22.904		1/1 - 31/12	6.064	0	0	6.064	11.452
raad van toezicht	P.A. van der Linden	1/1 - 31/12	8.462	0	0	8.462	22.904		1/1 - 31/12	6.113	0	0	6.113	10.186
raad van toezicht	R.N. van der Plank	1/9 - 31/12	2.660	0	0	2.660	7.635							
raad van toezicht	E.M.J. Schoenmaker	1/9 - 31/12	2.660	0	0	2.660	7.635							
raad van toezicht	G.A. Maranus	1/1 - 18/07	4.660	0	0	4.660	12.488		1/1 - 13/12	6.064	0	0	6.064	11.452

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Functionaris (functienaam)	Functionaris (naam, voor zover van toepassing)	Omvang dienstverband (in fte)	(Fictieve) dienstbetrekking	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Jaar waarin dienstverband is geëindigd	Totaal toegekende uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Toepas-selijk WNT-maximum ontslag-uitkering	Motivering indien overschrijding
				€		€	€	
bestuurder	P.W. Doop	1,00	ja	0	nvt	0	75.000	
bestuurder	R.M.Y. Barge	1,00	ja	0	nvt	0	75.000	
(ex)bestuurder	J.G.M. Hendriks	1,00	ja	0	2015	0	75.000	
adviseur	W. Geerlings	1,00	ja	0	2015	0	75.000	

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

35. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Bezoldiging of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen

Gegevens 2014																		
Functionaris (functienaam)	Duur dienstverband	Omvang dienst- verband (in fte)	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Toepas- selijk WNT- maximum bezoldiging	Motivering indien over- schrijding	Totaal uitkeringen in verband met beëindiging van het dienst- verband	Toepas- selijk WNT- maximum ontslag- uitkering	Motivering indien over- schrijding	Functie	Duur dienst- verband	Omvang dienst- verband (in fte)	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedingen	Belonin- gen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldi- ging
			€	€	€	€	€		€	€					€	€	€	€
specialist	1/1 - 31/12	0,70	137.608	1.200	7.518	146.326	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/01-31/12	0,70	132.420	0	15.456	147.876
specialist	1/1 - 31/12	0,89	162.491	1.200	9.544	173.236	158.224	1)	0	158.224		specialist	01/01-31/12	0,89	156.228	0	18.161	174.389
specialist	1/1 - 31/12	0,70	136.305	1.368	7.515	145.188	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/01-31/12	0,70	132.693	160	15.281	148.134
specialist	1/1 - 31/12	0,70	134.114	0	7.531	141.645	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/01-31/12	1,00	53.400	0	5.240	58.640
specialist	1/1 - 31/12	1,00	208.616	420	10.792	219.828	178.000	1)	0	178.000								
specialist	1/1 - 31/12	0,70	161.507	1.200	7.515	170.222	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/01-31/12	0,70	131.148	0	15.281	146.429
specialist	1/1 - 31/12	1,00	228.616	0	10.787	239.403	178.000	1)	0	178.000								
specialist	1/1 - 31/12	1,00	205.350	168	10.772	216.290	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	199.260	53	23.419	222.732
specialist	1/1 - 31/12	1,00	199.536	504	10.761	210.800	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	194.030	240	22.345	216.615
specialist	1/1 - 31/12	1,00	205.723	336	10.747	216.805	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	199.989	173	21.852	222.014
specialist	1/1 - 31/12	0,80	187.475	168	8.627	196.269	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,80	185.644	160	18.904	204.708
specialist	1/1 - 31/12	0,60	113.619	0	6.447	120.066	106.800	1)	0	106.800								
specialist	1/1 - 31/12	0,67	150.911	0	7.170	158.081	118.673	1)	107.251			specialist	01/01-31/12	1,00	161.260	0	18.617	179.877
specialist	1/1 - 31/12	0,70	134.114	0	7.531	141.645	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/01-31/01	0,66	2.899	0	305	3.204
specialist	1/1 - 31/12	0,90	194.702	0	9.688	204.390	160.200	1)	0	160.200		specialist	01/01-31/12	0,90	210.557	0	20.012	230.569
specialist	1/1 - 31/12	1,00	195.597	0	10.783	206.380	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	53.400	0	5.240	58.640
specialist	1/1 - 31/12	1,00	233.332	504	10.792	244.629	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	250.886	640	23.682	275.208
specialist	1/1 - 31/12	0,90	153.903	0	8.591	162.494	160.200	1)	0	160.200		specialist	01/01-31/12	0,74	133.724	0	15.523	149.247
specialist	1/1 - 31/12	0,80	137.354	1.200	7.622	146.176	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,68	128.223	0	14.960	143.183
specialist	1/1 - 31/12	0,80	133.917	0	8.552	142.470	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,77	121.549	0	14.079	135.628
specialist	1/1 - 31/12	1,00	199.536	168	10.761	210.464	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	191.060	53	22.345	213.458
specialist	1/1 - 31/12	1,00	199.536	0	10.761	210.296	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	190.900	0	22.345	213.245
specialist	1/1 - 31/12	0,80	133.917	336	8.552	142.806	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,80	145.513	107	14.912	160.532
specialist	1/1 - 31/12	1,00	233.527	168	10.792	244.487	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	232.606	160	23.682	256.448
specialist	1/1 - 31/12	0,84	191.052	0	9.051	200.103	149.823	1)	0	149.823		specialist	01/01-31/12	0,93	222.700	0	22.559	245.259
specialist	1/1 - 31/12	1,00	233.419	336	10.792	244.547	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	231.486	320	23.682	255.488
specialist	1/1 - 31/12	0,80	147.284	168	8.577	156.029	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,80	140.824	53	16.451	157.328
specialist	1/1 - 31/12	1,00	200.544	0	10.765	211.309	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	0,92	167.581	0	19.504	187.085
specialist	1/1 - 31/12	0,80	139.213	168	8.341	147.722	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,80	125.199	53	13.843	139.095
specialist	1/1 - 31/12	0,60	163.069	0	6.523	169.593	106.800	1)	0	106.800		specialist	01/01-31/12	0,67	176.293	0	20.635	196.928
specialist	1/1 - 31/12	1,00	226.600	168	10.812	237.580	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	218.570	0	25.899	244.469
specialist	1/1 - 31/12	1,00	258.475	0	10.872	269.347	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	249.100	0	29.619	278.719
specialist	1/1 - 31/12	0,70	133.628	0	7.508	141.136	124.600	1)	0	124.600		specialist	02/04-31/12	0,69	89.716	0	11.090	100.806
specialist	1/1 - 31/12	0,80	152.923	168	8.588	161.678	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,80	148.112	53	17.347	165.512
specialist	1/1 - 31/12	0,80	164.094	0	8.610	172.704	142.400	1)	0	142.400		specialist	01/01-31/12	0,80	164.020	0	19.428	183.448
specialist	1/1 - 31/12	0,70	118.514	0	7.479	125.993	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/01-31/12	0,70	113.581	0	13.107	126.688
specialist	1/1 - 31/12	1,00	225.890	0	10.812	236.702	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	219.995	0	25.899	245.894
specialist	1/1 - 31/12	0,86	153.969	0	9.210	163.180	152.795	1)	0	152.795		specialist	01/01-31/12	0,80	127.096	0	14.497	141.593
specialist	1/1 - 31/12	0,80	170.464	0	8.953	179.417	142.400	1)	0	142.400								
specialist	1/1 - 31/12	1,00	227.798	336	10.802	238.936	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	158.018	320	18.791	177.129
specialist	1/1 - 31/12	0,70	143.475	0	7.529	151.004	124.600	1)	0	124.600		specialist	01/03-31/12	0,70	109.717	0	13.651	123.368
specialist	1/2 - 31/12	0,80	139.747	0	7.876	147.623	142.400	1)	0	142.400								
specialist	1/1 - 31/12	1,00	199.136	363	10.761	210.259	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	191.447	187	22.345	213.979
specialist	1/1 - 31/12	1,00	191.509	420	10.745	202.674	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	182.070	173	21.400	203.643
specialist	1/1 - 31/12	0,90	212.597	168	9.715	222.480	160.200	1)	0	160.200		specialist	01/01-31/12	0,90	194.673	160	20.027	214.860
specialist	1/1 - 31/12	0,90	211.196	0	9.709	220.905	160.200	1)	0	160.200		specialist	01/01-31/12	0,90	207.734	0	21.119	228.853
specialist	1/1 - 05/10	1,00	186.858	254	0	187.112	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	237.782	320	17.762	255.864
specialist	1/1 - 31/12	1,00	188.278	0	10.739	199.016	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	180.491	0	21.002	201.493
specialist	1/1 - 31/12	0,90	175.103	0	9.699	184.802	160.200	1)	0	160.200		specialist	01/01-31/12	0,90	148.060	0	4.712	52.772
specialist	1/1 - 31/12	0,85	198.912	168	9.168	208.247	151.300	1)	0	151.300		specialist	01/01-31/12	0,80	185.644	160	18.904	204.708
specialist	1/1 - 31/12	1,00	236.235	168	10.792	247.195	178.000	1)	0	178.000		specialist	01/01-31/12	1,00	232.276	227	23.682	256.185

7.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

35. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Gegevens 2014																				
Functionaris (functienaam)		Duur dienstverband	Omvang dienst- verband (in fte)	Bezoldiging		Belasting- bare onkosten- vergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezol- diging	Toepas- selijk WNT- maximum bezoldi- ging	Motivering indien over- schrijding	Totaal uitkeringen in verband met beëindiging van het dienst- verband	Toepas- selijk WNT- maximum ontslag- uitkering	Motivering indien over- schrijding	Functie	Duur dienst- verband	Omvang dienst- verband (in fte)	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedin- gen	Belonin- gen betaal- baar op termijn	Totaal bezoldi- ging
				€	€	€	€	€	€		€	€					€	€	€	€
specialist	1/1 - 31/12	1,00	208.022	0	10.792	218.813	178.000	1)	0	178.000										
specialist	1/1 - 31/12	0,80	165.999	0	8.630	174.629	142.400	1)	0	142.400				specialist	01/01-31/12	0,60	32.040	0	3.129	35.169
specialist	1/1 - 31/12	0,70	140.286	336	7.522	148.144	124.600	1)	0	124.600				specialist	01/01-31/12	0,70	134.251	107	15.716	150.074
specialist	1/1 - 31/12	0,70	138.320	1.200	7.515	147.035	124.600	1)	0	124.600				specialist	01/01-31/12	0,70	131.069	0	15.281	146.350
specialist	1/1 - 31/12	0,67	122.741	0	7.159	129.900	118.673	1)	0	118.673				specialist	01/01-31/12	0,66	140.568	0	12.626	153.194
specialist	1/1 - 31/12	1,00	261.488	0	10.791	272.279	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	259.547	0	23.682	283.229
specialist	1/1 - 31/12	0,95	210.622	336	10.227	221.184	169.100	1)	0	169.100				specialist	01/01-31/12	1,00	232.629	320	23.682	256.631
specialist	1/1 - 31/12	1,00	167.376	504	10.700	178.580	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	160.614	240	18.650	179.504
specialist	1/1 - 31/12	1,00	177.332	168	9.878	187.377	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	0,82	147.805	53	17.218	165.078
specialist	1/1 - 31/12	0,70	154.076	0	7.479	161.556	124.600	1)	0	124.600				specialist	01/01-31/12	0,70	148.907	0	13.107	162.014
specialist	1/1 - 31/12	1,00	215.477	0	10.785	226.261	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	202.871	107	23.876	226.854
specialist	1/1 - 31/12	1,00	171.202	0	10.700	181.902	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	160.622	0	18.650	179.272
specialist	1/1 - 31/12	1,00	232.046	0	11.802	243.848	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	211.113	0	23.194	234.307
specialist	1/1 - 31/12	1,00	185.740	168	10.714	196.623	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	194.465	160	22.791	217.416
specialist	1/1 - 31/12	1,00	209.275	0	10.792	220.067	178.000	1)	0	178.000										
specialist	1/1 - 31/12	1,00	237.086	0	10.792	247.878	178.000	1)	0	178.000				specialist	01/01-31/12	1,00	231.729	0	23.682	255.411

Motivering overschrijding van de maximale bezoldiging:

1) Overschrijding wordt veroorzaakt dat op basis van individuele indeling functionele, danwel persoonlijke toeslagen worden ontvangen.

7.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015
 (na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-15	31-dec-14
		€ 1.000	€ 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	0
Materiële vaste activa	2	241.406	223.988
Financiële vaste activa	3	6.635	8.981
Totaal vaste activa		248.041	232.969
Viottende activa			
Voorraden	4	1.116	1.040
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	4.120	22.968
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	0	0
Debiteuren en overige vorderingen	7	151.990	94.532
Effecten	8	0	0
Liquide middelen	9	436	56.142
Totaal viottende activa		157.662	174.682
Totaal activa		405.703	407.651
PASSIVA			
	Ref.	31-dec-15	31-dec-14
		€ 1.000	€ 1.000
Eigen vermogen			
Kapitaal	10	1.336	1.336
Bestemmingsreserves		8.106	8.106
Bestemmingsfondsen		-5.683	-5.665
Algemene en overige reserves		127.908	119.186
Totaal eigen vermogen		131.667	122.963
Voorzieningen			
Voorzieningen uit hoofde van macrobeheersinstrument	11	0	0
Overige voorzieningen		35.192	38.875
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	12	110.863	102.381
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	270	315
Overige kortlopende schulden	13	127.711	143.117
Totaal passiva		405.703	407.651

7.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015

	Ref.	2015	2014
		€ 1.000	€ 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	16	426.642	365.326
Subsidies	17	24.894	22.597
Overige bedrijfsopbrengsten	18	18.122	23.663
Som der bedrijfsopbrengsten		469.658	411.586
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	244.843	241.051
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	28.558	29.004
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	21	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	22	54.891	0
Overige bedrijfskosten	23	128.989	129.679
Som der bedrijfslasten		457.281	399.734
BEDRIJFSRESULTAAT		12.377	11.852
Financiële baten en lasten	24	-3.673	-3.416
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		8.704	8.436
Buitengewone baten	25	0	0
Buitengewone lasten	25	0	0
Buitengewoon resultaat		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		8.704	8.436
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2015	2014
		€ 1.000	€ 1.000
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		-18	-2.013
Algemene en overige reserves		8.722	10.449
		8.704	8.436

7.1.13 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

7.1.13.1 Algemeen

Voor een toelichting op de specificaties van de enkelvoudige balans en resultatenrekening wordt verwezen naar de toelichting bij de geconsolideerde balans en resultatenrekening.

7.1.13.2 Afwijkingen in waarderingsgrondslagen enkelvoudige jaarrekening

Er zijn geen afwijkingen van de waarderingsgrondslagen in de enkelvoudige jaarrekening ten opzichte van de geconsolideerde jaarrekening. Verwezen wordt derhalve naar de geconsolideerde jaarrekening.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans niet afwijken van de geconsolideerde balans zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

ACTIVA**1. Immateriële vaste activa**

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Kosten oprichting en uitgifte van aandelen	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	0	0
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	0	0
Vooruitbetalingen op immateriële activa	0	0
Totaal immateriële vaste activa	0	0
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>		
	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari	0	61
Bij: investeringen	0	0
Bij: herwaarderings	0	0
Af: afschrijvingen	0	61
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	0	0

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de geconsolideerde balans.

2. Materiële vaste activa

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	150.111	138.938
Machines en installaties	24.569	16.849
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	49.144	43.612
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	17.582	24.589
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
Totaal materiële vaste activa	241.406	223.988
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>		
	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari	223.988	218.039
Bij: investeringen	46.032	34.893
Bij: herwaarderings	0	0
Af: afschrijvingen	28.558	28.944
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	56	0
Boekwaarde per 31 december	241.406	223.988

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de geconsolideerde balans.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-15 € 1.000	31-dec-14 € 1.000
Deelnemingen	2.049	643
Resultaat deelnemingen	1.240	4.939
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	0	0
Overige effecten	0	0
Vordering op grond van compensatieregeling	0	0
Overige vorderingen financiële vaste activa	0	0
Leningen	3.346	3.399
Totaal financiële vaste activa	6.635	8.981

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

Specificatie deelnemingen:

x € 1.000	31-12-2014	Mutatie	31-12-2015
Stichting Diabetes Zorg Haaglanden BV	350	-350	0
Apotheek MCH Lijnbaan BV	9	0	9
Express-so BV	18	0	18
West End Facility BV	18	0	18
Lab West BV	9	0	9
MediRisk	246	1.758	2.004
Nederlandse Centrum voor Plastische Chirurgie BV	2	-2	0
Subtotaal	652	1.406	2.058
Waardevermindering Lab West BV	-9	0	-9
Totaal	643	1.406	2.049

Specificatie resultaat deelnemingen:

x € 1.000	31-12-2014	Mutatie	Aandeel derden	31-12-2015
Stichting Diabetes Zorg Haaglanden BV	3.686	-3.686	0	0
Apotheek MCH Lijnbaan BV	473	-50	24	447
Express-so BV	455	66	0	521
West End Facility BV	325	-53	0	272
Lab West BV	-339	39	-19	-319
Bronovo Participaties BV	-483	-199	0	-682
Subtotaal	4.117	-3.883	5	239
Waardevermindering Lab West BV	339	-20	0	319
Waardevermindering Bronovo Participaties BV	483	199	0	682
Totaal	4.939	-3.704	5	1.240

Specificatie leningen:

x € 1.000	31-12-2014	Aflossing	Verstrekt	31-12-2015
Lening u/g Apotheek Haagse Ziekenhuizen	2.145	0	0	2.145
Lening u/g Apotheek Antoniusshove	150	0	0	150
Lening u/g Apotheek MCH Lijnbaan BV	150	0	0	150
Lening u/g MyownFile BV	224	-224	0	0
Lening u/g Lab West BV	662	-95	0	567
Lening u/g MediRisk	68	0	0	68
Lening u/g Coöperatie Profportaal Zorg UA	0	0	16	16
Lening u/g Express-so BV	0	0	250	250
Totaal	3.399	-319	266	3.346

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde balans 7.1.5.

In de 'specificatie resultaat deelnemingen' is in het kolom 'mutatie', resultaatcorrecties uit voorgaande jaren opgenomen.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:**

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbe-lang (in %)	Eigen vermogen €	Resultaat €
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Express-so BV, te Den Haag	zie 7.1.4	18.000	100%	538.909	37.656
West End Facility BV, te Den Haag	zie 7.1.4	18.000	100%	289.656	-47.192
Apotheek MCH Lijnbaan BV, te Den Haag	zie 7.1.4	9.180	51%	895.841	349.597
Lab West BV, te Den Haag	zie 7.1.4	9.000	50%	-619.684	39.641
Zeggenschapsbelangen:					
Bronovo Participaties BV heeft de volgende belangen:					
Bronovo Behandeladviescentrum	zie 7.1.4	18.000	50%	503.939	59.680
Ouderengeneeskunde BV					
Bronovo Martha Flora BV	zie 7.1.4	100	50%	-1.673.266	-468.343
Cardiologie Centrum Voorschoten BV	zie 7.1.4	5.400	30%	168.000	31.000

Toelichting:

Zowel het resultaat als het vermogen zijn voor 100% in het bovenstaande tabel weergegeven. Verschillen met de verloop-overzicht is te verklaren door mutaties in het resultaat uit voorgaande boekjaren.

Zie voor verdere toelichting, toelichting op de geconsolideerde balans 7.1.5.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Medische middelen	1.116	1.040
Leenemballage	40	40
Overige middelen	0	0
Af: incurante voorraden	-40	-40
Totaal voorraden	1.116	1.040

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten**

De specificatie is als volgt:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	37.939	69.734
Onderhanden werk GRZ	238	2.023
Af: ontvangen voorschotten	-34.057	-46.491
Af: voorziening onderhanden werk	0	0
Af: afgesloten en nog te factureren zorgproducten	0	-2.298
Totaal onderhanden werk	4.120	22.968

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	t/m 2012	2013	2014	2015	totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Saldo per 1 januari	2.435	290	1.847	-315	2.435
Financieringsverschil boekjaar	1670	1421	-71	45	3.065
Correcties voorgaande jaren	0	-9	0	0	-9
Betalingen/ontvangsten	-3.815	145	-2.091	0	-5.761
Subtotaal mutatie boekjaar	-2.145	1.557	-2.162	45	-2.705
Saldo per 31 december	290	1.847	-315	-270	-270

Stadium van vaststelling (per erkenning):

c

c

b

a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Waarvan gepresenteerd als:

- vorderingen uit hoofde van financieringstekort
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot

31-dec-15	31-dec-14
€ 1.000	€ 1.000
0	0
270	315
-270	-315

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**7. Debiteuren en overige vorderingen***De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€ 1.000	€ 1.000
Vorderingen op debiteuren	140.084	87.589
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	134.631	11.009
Nog te factureren omzet GRZ	162	0
Af: ontvangen voorschotten NTF	-128.948	0
Vorderingen uit hoofde van transitie-regeling	0	24.758
Vordering uit hoofde van Nacalculatie doorloop DBC's / DBC-zorgproducten 2012 en 2013	0	0
Overige vorderingen:		
Vorderingen op groepsmaatschappijen	112	0
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	0	0
Vooruitbetaalde bedragen:		
Vooruitbetaalde bedragen	3.809	2.669
Nog te ontvangen bedragen:		
Nog te ontvangen bedragen	0	0
Overige overlopende activa:		
Te vorderen uit hoofde van contracten	-5.754	-35.135
Medische stafleden	-34	0
Vorderingen personeel	26	83
Te verrekenen met Stafmaatschap	0	0
Vooruitontvangen facturen	0	1.354
Overige vorderingen	7.902	2.205
Totaal overige vorderingen	<u>151.990</u>	<u>94.532</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

8. Effecten*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€ 1.000	€ 1.000
Effecten	0	0
Totaal effecten	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

9. Liquide middelen*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€ 1.000	€ 1.000
Bankrekeningen	405	56.125
Kassen	31	17
Totaal liquide middelen	<u>436</u>	<u>56.142</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

PASSIVA

10. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Kapitaal	1.336	1.336
Bestemmingsreserves	8.106	8.106
Bestemmingsfondsen	-5.683	-5.665
Algemene en overige reserves	127.908	119.186
Totaal eigen vermogen	131.667	122.963

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Kapitaal	1.336	0	0	1.336
Totaal kapitaal	1.336	0	0	1.336

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bestemmingsreserves:				
Reserve afschrijving investeringen	1.403	0	0	1.403
Reserve automatisering	3.948	0	0	3.948
Reserve projecten	2.400	0	0	2.400
Reserve bond medische specialisten	355	0	0	355
Reserve aanvaardbare kosten:				
Herwaarderingsreserve:				
Herwaarderingsreserve	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	8.106	0	0	8.106

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bestemmingsfondsen:				
Egalisatie afschrijvingen	268	0	0	268
Reserve aanvaardbare kosten	-5.933	-18	0	-5.951
Totaal bestemmingsfondsen	-5.665	-18	0	-5.683

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2015	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Algemene reserves:				
Algemene reserves	63.807	8.722	0	72.529
Bestemmingsfondsen	55.072	0	0	55.072
Overige reserves:				
Diakonia (voormalig pensioen)	307	0	0	307
Totaal algemene en overige reserves	119.186	8.722	0	127.908

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2015 en resultaat over 2015***De specificatie is als volgt :*

	Eigen vermogen	Resultaat
	€ 1.000	€ 1.000
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	131.667	8.704
Geconsolideerd eigen vermogen en resultaat Ziekenhuis	137.520	8.722
Geconsolideerd eigen vermogen en resultaat Verpleeghuis Nebo	-5.853	-18
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>131.667</u>	<u>8.704</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

11. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2015	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2015
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Voorzieningen uit hoofde van macrobeheersinstrument	0	0	0	0	0
Overige voorzieningen:					
Egalisatie rekening groot onderhoud	29.439	4.898	5.810	0	28.527
Goodwill specialisten	2.088	0	1.140	948	0
Jubilea	1.282	246	0	0	1.528
Reorganisatievoorziening	2.444	756	0	0	3.200
Voorziening CAO Levensfase	1.038	0	115	0	923
Giffenfonds	0	0	0	0	0
Vorderingen op verbonden partijen	254	0	0	0	254
Deelneming Bronovo Participaties BV	0	0	0	0	0
Reorganisatievoorziening Nebo	2.000	0	1.550	0	450
Voorziening deelneming Lab West BV	330	0	20	0	310
Totaal voorzieningen	<u>38.875</u>	<u>5.900</u>	<u>8.635</u>	<u>948</u>	<u>35.192</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2015
	€ 1.000
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	18.127
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	17.065
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	0

Toelichting per categorie voorziening:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**12. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Schulden aan banken	110.861	102.379
Overige langlopende schulden	2	2
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	110.863	102.381

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	114.499	126.617
Bij: nieuwe leningen	21.000	0
Af: aflossingen	12.119	12.119
Stand per 31 december	123.380	114.498
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	12.519	12.119
Stand langlopende schulden per 31 december	110.861	102.379

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	12.519	12.119
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	110.861	102.379
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	69.572	61.739

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden.
De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 7.1.5.

13. Overige kortlopende schulden*De specificatie is als volgt:*

	31-dec-15	31-dec-14
	€ 1.000	€ 1.000
Schulden aan groepmaatschappijen	185	0
Schulden aan kredietinstellingen	1.000	13.445
Crediteuren	15.113	23.051
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	12.519	12.119
Aflossingsverplichtingen roll-over lening	675	1.575
Belastingen en sociale premies	9.897	10.491
Schulden terzake pensioenen	2.912	2.673
Nog te betalen salarissen	1.221	798
Vakantiegeld	6.885	7.026
Vakantiedagen	2.784	3.063
CAO levensfase	12.772	11.119
Overige schulden:		
Te verrekenen met zorgverzekeraars	0	3.886
Te verrekenen met Medische Specialisten	21.366	7.930
Nog te betalen kosten:		
Interest leningen	1.049	1.209
Overige overlopende passiva:		
Overige kortlopende schulden	39.333	44.732
Totaal overige kortlopende schulden	127.711	143.117

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde balans 7.1.5.

7.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

14. Financiële instrumenten

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde balans 7.1.5.

15. Niet in de balans opgenomen regelingen

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde balans 7.1.5.

7.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari 2015						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	0	0
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
per saldo	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december 2015						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Afschrijvingspercentage

7.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari 2015						
- aanschafwaarde	300.579	46.748	128.954	24.589	0	500.870
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	161.641	29.899	85.342	0	0	276.882
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>138.938</u>	<u>16.849</u>	<u>43.612</u>	<u>24.589</u>	<u>0</u>	<u>223.988</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	21.531	11.493	19.959	34	0	53.017
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	10.358	3.773	14.427	0	0	28.558
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	6.985	0	6.985
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	56	0	56
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	7.041	0	7.041
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>11.173</u>	<u>7.720</u>	<u>5.532</u>	<u>-7.007</u>	<u>0</u>	<u>17.418</u>
Stand per 31 december 2015						
- aanschafwaarde	322.110	58.241	148.913	17.638	0	546.902
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	-56	0	-56
- cumulatieve afschrijvingen	171.999	33.672	99.769	0	0	305.440
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>150.111</u>	<u>24.569</u>	<u>49.144</u>	<u>17.582</u>	<u>0</u>	<u>241.406</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	diversen %	diversen %	diversen %	diversen %	diversen %	

7.1.17 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT FINANCIELE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2015	0	5.582	0	0	0	0	3.399	8.981
Kapitaalstortingen	0	1.758	0	0	0	0	0	1.758
Resultaat deelnemingen	0	189	0	0	0	0	0	189
Ontvangen dividend	0	0	0	0	0	0	0	0
Verstekte leningen / verkregen effecten	0	0	0	0	0	0	266	266
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	-4.240	0	0	0	0	-319	-4.559
(Terugname) waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortisatie (dis)agio	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>0</u>	<u>3.289</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.346</u>	<u>6.635</u>
Som waardeverminderingen								0

7.1.18 Enkelvoudig overzicht langlopende schulden ultimo 2015

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2014	Nieuwe leningen in 2015	Aflossing in 2015	Restschuld 31 december 2015	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2015	Aflos- sings- wijze	Aflos- sing 2016	Gestelde zekerheden
		€ 1.000			%	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000			€ 1.000	
Bank Nederlandse Gemeenten	30-mrt-01	5.445	20	onderhands	2,200%	1.906	0	272	1.634	273	6	lineair	272	2)
Nederlandse Waterschapsbank	30-mrt-01	5.445	20	onderhands	4,320%	1.906	0	272	1.634	273	6	lineair	272	2)
Nederlandse Waterschapsbank	30-mrt-01	5.445	20	onderhands	4,270%	1.906	0	272	1.634	273	6	lineair	272	2)
Nederlandse Waterschapsbank	15-nov-01	5.899	20	onderhands	2,710%	2.065	0	295	1.770	295	6	lineair	295	2)
Nederlandse Waterschapsbank	24-jan-02	5.899	20	onderhands	2,150%	2.360	0	295	2.065	590	7	lineair	295	2)
Nederlandse Waterschapsbank	15-aug-02	7.000	25	onderhands	1,180%	3.640	0	280	3.360	1.960	12	lineair	280	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-aug-02	6.000	25	onderhands	3,640%	3.120	0	240	2.880	1.680	12	lineair	240	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	13-aug-02	7.000	25	onderhands	5,085%	3.640	0	280	3.360	1.960	12	lineair	280	2)
Nederlandse Waterschapsbank	14-nov-03	7.000	20	onderhands	2,340%	3.150	0	350	2.800	1.050	8	lineair	350	2)
Nederlandse Waterschapsbank	14-nov-03	7.000	20	onderhands	1,110%	3.150	0	350	2.800	1.050	8	lineair	350	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-jun-04	4.254	15	onderhands	4,025%	1.418	0	284	1.134	0	4	lineair	284	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	21-jun-04	3.630	16	onderhands	4,155%	1.361	0	227	1.134	0	5	lineair	227	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-aug-04	2.553	15	onderhands	4,475%	851	0	170	681	0	4	lineair	170	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-sep-04	2.553	15	onderhands	4,313%	851	0	170	681	0	4	lineair	170	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-dec-04	2.904	12	onderhands	3,910%	484	0	242	242	0	1	lineair	242	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	2-jan-05	1.453	12	onderhands	3,930%	363	0	121	242	0	2	lineair	121	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	20-jan-05	2.118	14	onderhands	3,950%	756	0	151	605	0	4	lineair	151	1)
Nederlandse Waterschapsbank	20-jan-05	1.059	14	onderhands	3,810%	378	0	76	302	0	4	lineair	76	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-feb-05	3.403	15	onderhands	3,898%	1.361	0	227	1.134	0	5	lineair	227	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	16-feb-05	2.178	12	onderhands	3,730%	545	0	182	363	0	2	lineair	182	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	21-feb-05	794	14	onderhands	3,620%	284	0	57	227	0	4	lineair	57	1)
Nederlandse Waterschapsbank	18-sep-06	12.000	20	onderhands	2,990%	7.200	0	600	6.600	3.600	11	lineair	600	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	18-sep-06	14.000	20	onderhands	1,700%	8.400	0	700	7.700	4.200	11	lineair	700	2)
ING Bank	15-dec-08	35.000	20	euroflex	3,749%	24.500	0	1.750	22.750	14.000	13	lineair	1.750	3)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-apr-02	3.491	30	onderhands	3,570%	2.095	0	116	1.978	1.398	17	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	3-jun-02	3.491	30	onderhands	3,160%	2.094	0	116	1.978	1.398	17	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	22-okt-02	3.491	30	onderhands	3,670%	2.094	0	117	1.977	1.392	17	lineair	117	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	15-dec-02	3.490	30	onderhands	2,670%	2.094	0	116	1.978	1.398	17	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-jul-03	5.236	30	onderhands	3,300%	3.316	0	175	3.141	2.266	18	lineair	175	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	14-mrt-03	3.490	30	onderhands	2,700%	2.211	0	116	2.095	1.515	18	lineair	116	1)
Bank Nederlandse Gemeenten	19-sep-11	10.000	5	onderhands	1,995%	3.500	0	2.000	1.500	0	1	lineair	1.500	2)
Nederlandse Waterschapsbank	1-dec-11	15.000	15	onderhands	2,850%	12.000	0	1.000	11.000	6.000	11	lineair	1.000	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-sep-03	10.000	40	onderhands	4,770%	7.250	0	250	7.000	5.750	28	lineair	250	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	1-sep-03	5.000	20	onderhands	4,495%	2.250	0	250	2.000	750	8	lineair	250	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	30-nov-15	15.000	30	onderhands	1,790%	0	15.000	0	15.000	12.500	30	lineair	500	2)
Bank Nederlandse Gemeenten	30-nov-15	6.000	15	onderhands	0,430%	0	6.000	0	6.000	4.000	15	lineair	400	2)
Totaal		233.722				114.499	21.000	12.119	123.380	69.572			12.519	
ING Bank	1-jul-06	9.000	10	roll-over	4,243%	1.575	0	900	675	0	1	lineair	675	3)
Totaal		9.000				1.575	0	900	675	0			675	
Totaal		242.722				116.074	21.000	13.019	124.055	69.572			13.194	

Gestelde zekerheid:

- 1) Rijksgarantie
- 2) Waarborgfonds
- 3) Hypotheek op het onroerend goed aan de Burgemeester Banninglaan 1 in Leidschendam en aan de Lijnbaan 32 in Den Haag.

Er zijn geen schulden in rang achtergesteld bij andere schulden. Voor de hypotheek hebben het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Nederlandse Staat een positie die gelijk in rang is.

In 2014 is ter meerdere zekerheid hypotheekrecht op het onroerend goed aan de Burgemeester Banninglaan 1 in Leidschendam en aan de Lijnbaan 32 in Den Haag verstrekt aan het Waarborgfonds, de ING Bank en de Nederlandse Staat voor een bedrag van € 106 mln.

In 2011 is ter meerdere zekerheid hypotheekrecht op het onroerend goed aan de Bronovolaan/Hogenhoucklaan en het Floris Amteniusplantsoen in Den Haag en de Hofcampweg in Wassenaar verstrekt aan het Waarborgfonds, de BNG Bank en de Nederlandse Staat voor een bedrag van € 78,5 mln.

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015**7.1.19.1 GESEGMENTEERDE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015****SEGMENT 1 Ziekenhuis Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo**

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	417.329	354.431
Subsidies	24.802	22.399
Overige bedrijfsopbrengsten	16.887	22.587
Som der bedrijfsopbrengsten	459.018	399.417
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	236.798	229.976
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	27.875	28.312
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	54.891	0
Overige bedrijfskosten	127.611	127.734
Som der bedrijfslasten	447.176	386.023
BEDRIJFSRESULTAAT	11.843	13.394
Financiële baten en lasten	-3.120	-2.946
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	8.722	10.448
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	8.722	10.448
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Toevoeging/(onttrekking):		
Reserve aanvaardbare kosten	0	658
Algemene en overige reserves	8.722	9.790
	8.722	10.448

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015**7.1.19.1 GESEGMENTEERDE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015****SEGMENT 2 Verpleeghuis Nebo**

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	9.313	10.895
Subsidies	92	197
Overige bedrijfsopbrengsten	1.235	1.077
Som der bedrijfsopbrengsten	10.640	12.168
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	8.044	11.075
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	682	694
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan	0	0
Overige bedrijfskosten	1.379	1.943
Som der bedrijfslasten	10.106	13.711
BEDRIJFSRESULTAAT	535	-1.543
Financiële baten en lasten	-553	-471
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	-18	-2.013
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	-18	-2.013
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		
	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Toevoeging/(onttrekking):		
Reserve aanvaardbare kosten	-18	-2.013
Algemene en overige reserves	0	0
	-18	-2.013

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015

7.1.19.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€ 1.000	€ 1.000
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen (enkelvoudig):		
SEGMENT 1 Ziekenhuis Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo	8.722	10.449
SEGMENT 2 Verpleeghuis Nebo	-18	-2.013
	<u>8.704</u>	<u>8.436</u>
Resultaat volgens enkelvoudige resultatenrekening	<u><u>8.704</u></u>	<u><u>8.436</u></u>

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015

Voor zover posten uit de enkelvoudige resultatenrekening niet afwijken van de geconsolideerde resultatenrekening zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

BATEN**16. Opbrengsten zorgprestaties**

	2015	2014
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€ 1.000	€ 1.000
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	422.922	359.806
Opbrengsten Justitie (exclusief subsidies)	0	0
Beschikbaarheidsbijdragen Zorg	0	0
Overige zorgprestaties	3.720	5.520
	0	0
Beschikbaarheidsbijdragen	0	0
Totaal	<u>426.642</u>	<u>365.326</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

17. Subsidies

	2015	2014
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€ 1.000	€ 1.000
Subsidies Zvw-zorg	0	0
Rijksbijdrage werkplaatsfunctie en medische faculteit van UMC's	0	0
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van Veiligheid en Justitie	0	0
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	19.530	20.524
Overige Rijkssubsidies	0	0
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	0	0
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten	0	0
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	5.364	2.073
Totaal	<u>24.894</u>	<u>22.597</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

18. Overige bedrijfsopbrengsten

	2015	2014
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€ 1.000	€ 1.000
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):		
Overige dienstverlening	4.251	3.679
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Overige opbrengsten	13.871	19.984
Totaal	<u>18.122</u>	<u>23.663</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015**LASTEN****19. Personeelskosten***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Lonen en salarissen	160.292	157.697
Sociale lasten	33.999	34.234
Pensioenpremies	14.028	15.413
Andere personeelskosten:		
Andere persoonsgebonden personeelkosten	9.805	12.211
Subtotaal	218.124	219.555
Personeel niet in loondienst	26.719	21.496
Totaal personeelskosten	<u>244.843</u>	<u>241.051</u>
Specificatie aantal personeelsleden (in FTE's) per 31 december:		
Personeel algemene en administratieve functies	624	702
Personeel hotelfuncties	382	392
Personeel patiëntgebonden functies	2.271	2.259
Leerl. verpleegkundig en verzorgend personeel	108	178
Personeel terrein- en gebouwgebonden functies	68	63
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>3.453</u>	<u>3.594</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	61
- materiële vaste activa	28.558	28.943
Totaal afschrijvingen	<u>28.558</u>	<u>29.004</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

21. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015**22. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	54.891	0
Totaal	<u>54.891</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

23. Overige bedrijfskosten*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	11.560	10.566
Algemene kosten	29.945	31.335
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	74.091	75.218
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	11.209	17.535
- Energiekosten gas	701	705
- Energiekosten stroom	2.481	2.599
- Energie transport en overig	982	887
Subtotaal	<u>15.373</u>	<u>21.726</u>
Huur en leasing	1.813	2.038
Dotaties dubieuze debiteuren	-100	2.878
Overige baten en lasten	-3.693	-14.082
Totaal overige bedrijfskosten	<u>128.989</u>	<u>129.679</u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015**24. Financiële baten en lasten***De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Rentebaten	121	304
Rentebaten groepsmaatschappijen	0	0
Dividenden	0	0
Resultaat deelnemingen	0	841
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	0	0
Financiële baten uit verhouding met groepsmaatschappijen	0	0
Financiële baten uit verhoudingen met overige verbonden maatschappijen	0	0
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	0	0
Subtotaal financiële baten	<u>121</u>	<u>1.145</u>
Rentelasten	-3.784	-4.561
Rentelasten groepsmaatschappijen	0	0
Resultaat deelnemingen	-10	0
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-3.794</u>	<u>-4.561</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-3.673</u></u>	<u><u>-3.416</u></u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

25. Buitengewone baten en lasten*De specificatie is als volgt:*

	2015	2014
	€ 1.000	€ 1.000
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Totaal buitengewone baten en lasten	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

Toelichting:

Zie toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening 7.1.10.

7.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.

dhr. drs. P.W. Doop

W.G.

mevr. dr. R.M.Y. Barge

W.G.

dhr. drs. W.J. Deetman

W.G.

dhr. P.A. van der Linden

W.G.

dhr. mr. G.J.R. de Groot

W.G.

dhr. prof. dr. C.J.H.M. van Laarhoven

W.G.

dhr. drs. E.M.J. Schoenmaker

W.G.

mevr. prof. dr. H.E. van der Horst

W.G.

dhr. drs. R.N. van der Plank

Den Haag, 26 mei 2016

7.2 OVERIGE GEGEVENS

7.2 OVERIGE GEGEVENS

7.2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld in de vergadering van 23 mei 2016.

De raad van toezicht van de Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo heeft de jaarrekening 2015 goedgekeurd in de vergadering van 26 mei 2016.

7.2.2 Resultaatbestemming

Volgens het besluit van de Raad van Bestuur is het resultaat van 2015 ad € 8,7 mln. als volgt verdeeld:

Toevoeging:	x € 1.000
Bestemmingsreserves	-18
Bestemmingsfondsen	0
Algemene en overige reserves	8.722
	<u>8.704</u>

7.2.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen voor MBN.

7.2.4 Nevenvestigingen

MBN heeft geen nevenvestigingen.

7.2.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo

Verklaring over de jaarrekening 2015

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2015 van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo te Den Haag ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo en dochtermaatschappijen (samen: 'de groep') en de enkelvoudige jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015;
- de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2015; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: e0380334

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van klassenindeling

In overeenstemming met het controleprotocol WNT hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT zoals bepaald en verantwoord door Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 655 'Zorginstellingen'; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over de overige gegevens) en op basis van onze toets van de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening:

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of de ingevolge artikel 2 Regeling verslaggeving WTZi vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 26 mei 2016

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. J.D. Lamse-Minderhoud RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2015 van Stichting Medisch Centrum Haaglanden en Bronovo-Nebo

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

